

๓๗๔.๐๑๔

๑๓๗๔๙

๒.๓

สภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ในจังหวัดกาฬสินธุ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

จำลอง สุวรรณเรือง

๑๓ ต.ค. ๒๕๓๒

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญามหาบัณฑิต

สิงหาคม ๒๕๓๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

168806

สภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ
ในจังหวัดกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ
ของ
จำลอง สุวรรณเรือง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2532

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการรู้หนังสือและลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทผู้ที่เคยเข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (ครช.) และผ่านการทดสอบว่าเป็นผู้รู้หนังสือแล้ว (2) เปรียบเทียบสภาพการรู้หนังสือและลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน 4 ประเภทคือ หมู่บ้านที่จัดกิจกรรมกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) หมู่บ้านที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. และหมู่บ้านที่ไม่มีโครงการต่อเนื่องจาก ครช.

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเลือกศึกษากับประชาชนผู้ผ่าน ครช. ใน 12 หมู่บ้าน จำนวน 161 คน เป็นชาย 66 คน เป็นหญิง 95 คน มีอายุตั้งแต่ 20-70 ปี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 91.93 สมรสแล้ว ในด้านอาชีพนั้นร้อยละ 95.65 ว่าเป็นอาชีพหลัก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุดคือ (1) แบบทดสอบสภาพการรู้หนังสือใช้วัดความสามารถ 3 ด้านคือ ความเข้าใจด้านการอ่าน ความสามารถด้านการเขียน และความสามารถด้านการคิดเลข (2) แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ โดยมีคเณศ หาญ 8 ประการเป็นเครื่องชี้วัด ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้คือ อาหารและโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม การรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร การวางแผนครอบครัว การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาจิตใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เดินทางเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อทำการทดสอบและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีครูอาสาสมัครกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ประจำอยู่ในพื้นที่แต่ละตำบลเป็นผู้ช่วยประสานงาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ :-

1. สภาพการรู้หนังสือ เมื่อถึอคะแนนการทดสอบพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 หมู่บ้านมีสภาพการรู้หนังสือพื้นฐานในระดับดี กล่าวคือคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านเท่ากับ 9.50 ความสามารถด้านการเขียนเท่ากับ 8.31 ความสามารถด้านการคิดเลขเท่ากับ 8.90 จาก

คะแนนเต็ม 10 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านหนังสือระดับต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารในสภาพการดำรงชีวิตในชนบทได้

เมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง 3 ลักษณะ มีคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการอ่าน เขียน และคิดเลข สูงกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ หมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง 3 ลักษณะ มีค่าเฉลี่ยสภาพการรู้หนังสือเท่ากับ 9.03 ขณะที่หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยเพียง 8.06

2. ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ เมื่อพิจารณาการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามเกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ สรุปได้ดังนี้

2.1 ความสามารถในการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มตอบว่าสามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ได้มากในเรื่องอาหารและโภชนาการ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การวางแผนครอบครัว และการพัฒนาจิตใจ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง พบว่านำไปใช้มากเพียงเรื่องเดียวคือการวางแผนครอบครัว

2.2 โอกาสการใช้ความรู้ด้านหนังสือ การใช้ความรู้ด้านหนังสือในโอกาสต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีโอกาสใช้มากในกิจกรรมต่อไปนี้คือ การเขียนในแผ่นเรียนหรือกิจกรรมกลุ่ม การอ่านป้ายประกาศในหมู่บ้าน การเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานราชการ การอ่านหนังสือเชิญประชุมหรือแผ่นปลิวโฆษณา การเขียนในโอกาสเลือกตั้งต่าง ๆ การอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง การอ่านป้ายประกาศของทางการ การติดต่อกับหน่วยงานราชการ การอ่านเอกสารเกี่ยวกับการเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์ การเขียนหนังสือเชิญประชุม และการอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยาและอาหารสัตว์ ส่วนหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีโอกาสใช้มากในเรื่องเดียว คือ การเขียนในโอกาสเลือกตั้งระดับต่าง ๆ

2.3 เนื้อหาที่มีโอกาสอ่านมาก เนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่ามีโอกาสอ่านมากมีดังนี้ เรื่องอาหารและโภชนาการ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ อาหารและชนมสุขาภิบาลอาหาร และอาหารคัมภีร์ประโยชน์ เรื่องการบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ป้ายประกาศของทางราชการ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และคำเชิญชวนของทางราชการ เรื่อง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ กฎหมายชาวบ้าน การป้องกันอุบัติเหตุ ยาเสพติดให้โทษ การรักษาสภาพร่างกาย และการคุ้มครองที่ดิน เรื่องเกี่ยวกับผลผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ คู่มือยาและอาหารสัตว์ การใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช การเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์ และการเลือกและบำรุงพันธุ์พืช เรื่องการวางแผนครอบครัว ได้แก่ การใช้ยาคุมกำเนิด การทำหมัน และการใช้ห่วงอนามัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ ป้ายประกาศในหมู่บ้าน รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหนังสือเชิญประชุม เรื่องการพัฒนาจิตใจ ได้แก่ เรื่องที่ 5, 8 คำอาราธนาที่ล และคู่มือการปฏิบัติธรรม

2.4 เปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างเรื่องการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีกิจกรรมต่อเนื่องแตกต่างกัน พบว่าหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. มีการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.60$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีกิจกรรม สคช. อย่างเดียว ($\bar{X} = 2.45$) หมู่บ้านที่มีกิจกรรม กสร. อย่างเดียว ($\bar{X} = 2.12$) ส่วนหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียงคู่เดียว คือ กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. รวมทั้ง 2 กิจกรรม มีโอกาสนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้สูงกว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง

LITERACY ABILITY AND ITS APPLICATION FOR IMPROVING
QUALITY OF LIFE OF THE NEO-LITERATES THROUGH
THE NATIONAL LITERACY CAMPAIGN
IN GHANGWAT KALASIN

AN ABSTRACT

BY

CHUMLONG SUWUNNARUANG

Presented in partial fulfilment of requirements
for the master of education degree
at Srinakharinwirot University

August 1989

The purpose of this study was twofold : (1) to investigate literacy ability and its application for improving quality of life of the villagers who participated in the National Literacy Campaign; and (2) to compare the literacy ability, including its application, of the villagers from 4 types of rural villages: those organizing interest group activities (IGA), those organizing activities for improving the quality of life (IQL), those with both activities, (IGA-IQL), and those with none of these two types of activities (none IGA-IQL).

The sample for this study consisted of 161 rural villagers from 12 villages in Changwad Kalasin selected previously for the National Literacy Campaign. Among these 161 villagers, 66 were male, 95 were female. Their ages ranged from 20-70 years. About 91 per cent were married, and 95 per cent were peasants.

Data collection was done through two types of instrument:

(1) the Literacy Ability Test, measured the willages' ability in reading, writing and mathematics; (2) the Structured Interview Form Consisting questions on the following 8 areas-food and nutrition, residence and environment, basic social services, safety in life and assets, production or food acquisition, family planning, participation in community development and spiritual value development.

The study yielded the following findings:

1. Literacy Ability. The sample performed exceptionally well in the literacy test. Their average scores were 9.50 in reading, 8.31 in writing and 8.90 in mathematic, out of the maximum score of 10. Their performances were reagarded as sufficient for spending their lives in rural communities.

When their performances were compared, it was found that the villagers from the first three groups performed significantly better than those from the fourth group.

2. Literacy Application reference to the 8 areas of basic minimum needs (BMN):-

2.1 The majority of the sample applied their literacy skills in daily life at the moderate level. The first three groups of villagers applied their skills in food and nutrition, safety in life and assets family planning, spiritual value development respectively while the fourth group did only in the area of family planning.

2.2 The majority of the sample had moderate opportunities in applying their literacy skills. The first three groups of the villagers had better opportunities in applying their skills in group writing activities, reading signs and placards in the villages, writing letters to government agencies, reading invitation letters or commercial leaflets, writing in general election, reading the name of the list of applicants for elections, reading the name of the list of applicants for elections, communicating with government officials, reading information on animal selection and breedings, writing invitation letter for a meeting, reading instructions on how to use medicine as well as animals feeds. The fourth group of villagers mainly applied their skills in writing on the occasion of election- whether they be general or local ones.

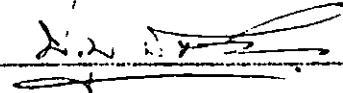
2.3 The contents of what the Villagers' Read. The majority of what they read was in the following areas; (1) Food and Nutrition which included 5 groups of food, food and desserts, food sanitation,

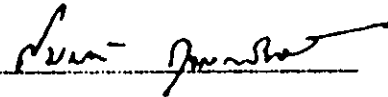
nutritious food. (2) Basic Social Services which included official signs and placards, rules and regulations, invitations by government agencies. (3) Safety in Life and Assets which included Laws Villagers have to know, accident prevention, drugs and narcotics, health care, ownership of land. (4) Agricultural Products which included manuals for the use of pharmaceutical items and animal feeds, using fertilizers and insecticides, animal selection and breedings, vegetable selection and breeding. (5) Family Planning which included the use of birth control pills, Vasectomies and contraceptions. (6) Participation in Community development which included installing Signs and Placards in the villages, listing those qualified for elections, writing invitation letters to attend meetings. (7) Spiritual Value Development which included major religions Principles for Buddhists as well as manuals for Dharma practices.

2.4 Comparison among Villages. When the four groups of villages were compared with reference to literacy skill application, it was found that the third group of villages applied their skills the most ($\bar{X} = 2.60$), followed by the second group ($\bar{X} = 2.45$), the first group ($\bar{X} = 2.12$) and the fourth group ($\bar{X} = 1.96$) respectively. Moreover, only two groups were found to be statistically different in literacy skill utilization. Those were the third and the fourth groups. The third was slightly higher than the fourth group in terms of literacy skill application.

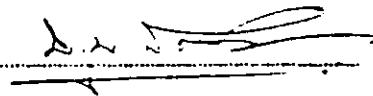
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

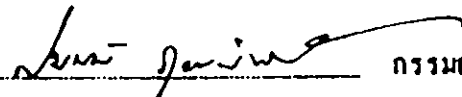
คณะกรรมการที่ปรึกษา

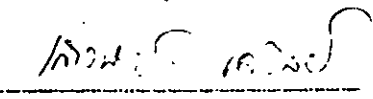

ประธาน
(รศ. คร.ปฐม นิกมานนท์)

กรรมการ
(คร.สมบัติ สุวรรณทิพย์)

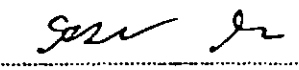
คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(รศ. คร.ปฐม นิกมานนท์)

กรรมการ
(คร.สมบัติ สุวรรณทิพย์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศศ. คร.เสาวนีย์ เลวลัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. คร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 11 เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มศว ประสานมิตร ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านได้ให้หลักการ แนวคิด และแนวทาง ตลอดจนเทคนิคใหม่ ๆ สำหรับการท้าวิจัยในหลาย ๆ รูปแบบ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ จากกองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มศว ประสานมิตร ที่อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ร่วมกับคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณะครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และครูอาสาสมัครกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์ทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่พวง สุวรรณเรือง ผู้ที่ก่อกำเนิดหิรัญชีวิตร และจิตใจ ตลอดจนให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดตราบนานเท่านานนี้ และที่สำคัญอีกท่านหนึ่งที่จะลืมเสียมิได้ คือ อาจารย์อังคณา สุวรรณเรือง ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนทุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

จำลอง สุวรรณเรือง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	4
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	4
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	4
สมมติฐานในการวิจัย	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความสำคัญของการรู้หนังสือต่อการพัฒนาประเทศ	10
ความพยายามในการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน	12
โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.)	16
โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.)	20
โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สทช.)	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
ประชากร	31
กลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	40

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	41
	สภาพการรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง	43
	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่าง	49
	การทดสอบสมมติฐาน	71
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	82
	วิธีดำเนินการวิจัย	82
	ผลการศึกษากันคว้า	84
	สภาพการรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง	84
	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้	85
	การอภิปรายและเสนอแนวความคิด	93
	ข้อเสนอแนะ	95
	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ	95
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	97
	บรรณานุกรม	98
	ภาคผนวก	103
	ประวัติผู้วิจัย	126

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรม ต่อเนื่องจาก กรช. แยกต่างกัน	33
2	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	42
3	ความเข้าใจด้านการอ่านและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง แยก ตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน	44
4	ความสามารถด้านการเขียนและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ ต่างกัน	46
5	ความสามารถด้านการคิดเลขและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ ต่างกัน	48
6	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 1 เรื่องอาหารและ โภชนาการของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัด กิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน	50
7	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 2 เรื่องที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัด กิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน	52
8	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 3 เรื่องการรับบริการ ทางสังคมขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะ การจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน	54
9	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 4 เรื่องความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะ การจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน	57

10	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 5 เรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหารของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน	60
11	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 6 เรื่องการวางแผนครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน	63
12	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 7 เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน	66
13	ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 8 เรื่องการพัฒนาจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน	69
14	เปรียบเทียบความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง	72
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านระหว่างกลุ่ม	73
16	เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่าง	74
17	เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่าง	75
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดเลขระหว่างกลุ่ม	76
19	ค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องต่างกัน	77
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน	79
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ระหว่างกลุ่ม	80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความเข้าใจด้านการอ่านและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง	44
2 ความสามารถด้านการเขียนและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง	46
3 ความสามารถด้านการคิดเลขและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงของการศึกษาก็คือการเตรียมประชาชนทุกระดับ ทั้งที่อยู่ในและนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้มีคุณภาพ นั่นคือให้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีความนึกคิดที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทั้งแก่ตนเอง ชุมชน และประเทศชาติโดยส่วนรวม (ปฐมนิคมานนท์. 2530 : 15)

ประเทศไทยได้เริ่มจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2464 แม้จะเป็นเวลากว่า 60 ปีมาแล้วก็ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ดังจะเห็นได้จากการคาดคะเนของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2523 ที่ว่ามีประชากรไทยอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 14.5 และประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือเหล่านี้เกือบร้อยละ 50 อยู่ในวัยแรงงาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 52 - 53)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาการไม่รู้หนังสือว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการพัฒนาประเทศ จึงได้ดำเนินการแก้ไขการไม่รู้หนังสือด้วยการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดในรูปแบบชั้นเรียน ในรูปครูอาสาสมัครเดินสอน เป็นต้น แม้ว่าจะได้ผลดีแต่ก็สามารถสอนให้คนรู้หนังสือเพิ่มขึ้นได้จำนวนไม่มากในแต่ละปี

มาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายที่จะลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือของประชาชนจากร้อยละ 14.5 ในปีเริ่มต้นแผนฯ คือ พ.ศ. 2525 ให้เหลือร้อยละ 10.5 ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนฯ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 6) กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ดำเนินงานตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อให้ประชาชนที่มีอายุ 14 ปีบริบูรณ์ไปจนถึง 50 ปีที่ไม่รู้หนังสือ ได้มีความรู้ด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการแสวงหาความรู้ต่อไป" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 :

ผลการดำเนินงานในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) บรรลุวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการประเมินผลการดำเนินงานทั่วประเทศเมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. 2529 ปรากฏว่ามีผู้ผ่านโครงการจำนวน 498,399 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งผลการประเมินที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530-ค : 97 - 151)

- 1) ผู้ผ่าน กรช. สามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ในแบบฟอร์มโทรเลขได้ถูกต้องร้อยละ 34.2 อ่านไม่ค่อยได้ร้อยละ 9.8 และไม่มีผู้ใดอ่านไม่ได้เลย
- 2) ผู้ผ่าน กรช. สามารถเขียนชื่อผู้รับโทรเลขได้ถูกต้องทุกคำร้อยละ 31.1 เขียนได้ถูกต้องบางคำร้อยละ 9.7 และเขียนไม่ได้เลยร้อยละ 9.5
- 3) ผู้ผ่าน กรช. มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 48.7

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนถึงผลการดำเนินงาน กรช. เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531 ว่านับถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2531 มีผู้ผ่าน กรช. ทั่วประเทศ จำนวน 970,941 คน และมีจังหวัดที่ดำเนินงาน กรช. บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ คือประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านเขียนได้ไปทุกคนแล้ว 58 จังหวัด (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 4 สิงหาคม 2531 : 4) จากความสำเร็จของการดำเนินงาน กรช. ทำให้ประเทศไทยได้รับรางวัลชนะเลิศ (Noma Literacy Prize) จากองค์การยูเนสโก ประจำปี พ.ศ. 2530 ในฐานะเป็นประเทศที่สามารถลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือลงได้อย่างน่าพอใจ (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2531 : 30)

เนื่องจากการอ่านออกเขียนได้เป็นทักษะที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องไม่เช่นนั้นแล้วประชาชนผู้อ่านออกเขียนได้แล้วอาจกลับลืมหนังสือได้อีกในภายหลัง จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้รู้หนังสือแล้วมีโอกาสฝึกทักษะการอ่านเขียนต่อไปเพื่อไม่ให้เกิดการลืมหนังสือขึ้น ดังนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้มอบให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศได้จัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ขึ้น ในทางปฏิบัติได้จัดขึ้นหลายรูปแบบและหลายโครงการ โครงการที่จัดทำอย่างกว้างขวาง ได้แก่ โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) และโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สชช.) (เอกลักษณ์ ชีรนาค. 2531 : 2)

ทั้งสองโครงการดังกล่าวได้มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง แก่ผู้ผ่าน
 กรช. แล้ว สำหรับโครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผ่าน กรช.
 มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านอื่น ๆ ที่
 ผู้เรียนสนใจ เช่น ความรู้ด้านเกษตร ด้านสาธารณสุข เป็นต้น (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 กาฬสินธุ์. 2529 : 3) ส่วนโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) นอก
 จากจะเป็นโครงการต่อเนื่องจาก กรช. แล้วยังเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและตอบสนองต่อ
 โครงการป้อนองค์ความรู้ชีวิตของประชาชนในชาติ (ปราช.) ซึ่งดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2528-
 2530 โดยนำเครื่องชี้วัดตามเกณฑ์ของความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) มาใช้เป็นเครื่องมือในการ
 กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวชนบท (วิชัย ตันศิริ. 2531 : 14 -
 15) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผ่าน กรช. ผู้จบชั้นประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อและประชาชนทั่วไปใน
 ชนบทได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาอาชีพและพัฒนาตนเองให้
 พ้นจากสภาพแร้นแค้นไปสู่ความพออยู่พอกิน ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความอยู่ดีมีสุข และสามารถพึ่งพาตนเอง
 ได้ในที่สุด (สุรารักษ์ ปริชาวนันต์. 2531 : 74)

จากการดำเนินงานตลอดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือใน กรช. และการมีกิจกรรมต่อเนื่อง 2 โครงการ
 คือ กสร. และ สคช. เป็นการให้การศึกษาออกโรงเรียนแก่ประชาชนในชนบทห่างไกล โดยมีลักษณะ
 เป็นกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อรักษาสภาพ และพัฒนาการรู้หนังสือของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ปัญหาที่น่าสนใจ
 ก็คือกิจกรรมที่ทําขึ้นสอดคล้องกับสภาพของชุมชนในชนบทหรือไม่เพียงไร ซึ่งเป็นปัญหาหลักของการ
 ศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่ทําการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ สภาพการรู้หนังสือ
 ของประชาชนเป็นอย่างไร ประชาชนใ้ค้นคว้าความรู้ด้านหนังสือไปใช้ได้เพียงไร และผลการดำเนินงาน
 ในโครงการต่อเนื่องจาก กรช. เป็นอย่างไร งานวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นกรณี
 ตัวอย่าง ทั้งนี้เพราะจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่เริ่มดำเนินงานนําร่อง กรช. คือเริ่มดำเนินงาน
 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 และเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานเป็นอย่างดี กล่าวคือ
 สามารถสอนผู้ไม่รู้หนังสือให้กลุ่มเป้าหมายที่มีชื่อตามบัญชีผู้ไม่รู้หนังสือให้สามารถอ่านออกเขียนได้ครบ
 หมกทุกคน คือ จำนวน 8,431 คน ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 นอกจากนั้นจังหวัดกาฬสินธุ์ได้
 ดำเนินงานต่อเนื่องจาก กรช. ทั้งสองโครงการคือทั้ง กสร. และ สคช.

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช. ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบ่งสภาพการรู้หนังสือออกเป็น 3 ด้าน คือ
 - 1.1 ความเข้าใจด้านการอ่าน
 - 1.2 ความสามารถด้านการเขียน
 - 1.3 ความสามารถด้านการคิดเลข
2. เพื่อศึกษาลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ผ่าน กรช. โดยใช้เกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ เป็นเครื่องชี้วัด
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน รวมทั้งหมู่บ้านที่ไม่ได้จัดโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ด้วย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพการรู้หนังสือและลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือของผู้ผ่าน กรช. ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปอ้างอิงและประกอบการวางแผนงานด้านการส่งเสริมการรู้หนังสือ การคงสภาพการรู้หนังสือ และการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ผ่าน กรช. ซึ่งจังหวัดกาฬสินธุ์สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้โดยตรง
2. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการให้การศึกษาออกโรงเรียน และการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในชนบท

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่ในการวิจัย การวิจัยได้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งครอบคลุม 12 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็น 1 ใน 18 จังหวัดที่ดำเนินงานนำร่อง กรช. ในปีงบประมาณ 2527 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 4) สามารถสอนผู้ไม่รู้หนังสือได้ครบจำนวน ตามบัญชีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8,431 คน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 และได้ดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ทั้งสองโครงการ คือ กสร. และ สกช. และในปี พ.ศ. 2531 ยังได้ดำเนินงานนำร่องโครงการครูอาสาสมัครกรมการศึกษานอกโรงเรียน อีกด้วย ซึ่งมีครูอาสาสมัครปฏิบัติงานครบทุกตำบล ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน และการพัฒนาชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในตำบลที่ครูอาสาสมัคร เหล่านี้รับผิดชอบ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2531 : 18)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้คือเอาประเภทของหมู่บ้าน ซึ่ง จำแนกตามลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. โดยจำแนกหมู่บ้านออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร.
- 2) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม สกช.
- 3) หมู่บ้านที่จัดทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช.
- 4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช.

2.2 ตัวแปรตาม แบ่งเป็น 2 ตัวแปร คือ

2.2.1 สภาพการรู้หนังสือ ได้แก่ สภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช. ซึ่ง ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) ความเข้าใจด้านการอ่าน
- 2) ความสามารถด้านการเขียน
- 3) ความสามารถด้านการคิดเลข

2.2.2 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ เป็นการนำความรู้ที่ได้จาก การรู้หนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์ จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัด ซึ่งแบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่

- 1) อาหารและโภชนาการ
- 2) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
- 3) การรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน
- 4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5) ผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร
- 6) การวางแผนครอบครัว
- 7) การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา
- 8) การพัฒนาจิตใจ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความเข้าใจด้านการอ่านแตกต่างกัน
2. ผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกัน
3. ผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถด้านการคิดเลขแตกต่างกัน
4. ผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการรู้หนังสือ หมายถึง ลักษณะและความสามารถในการรู้และเข้าใจภาษาเขียนที่เป็นภาษาไทยถึงขั้นใช้งานและสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งสภาพการรู้หนังสือของประชาชนกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 ด้าน คือ ความเข้าใจด้านการอ่าน ความสามารถด้านการเขียน และความสามารถด้านการคิดเลข การวัดสภาพการรู้หนังสือในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบวัดสภาพการรู้หนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานที่เคยใช้ในการทดสอบ

ผู้เข้าร่วม กรช. มาแล้ว ผู้ที่ทำคะแนนได้ร้อยละ 50 ของคะแนนเพิ่มขึ้นไปถือว่าเป็นผู้ผ่าน กรช. นั่นคือได้รับการรับรองว่าเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์ของ กรช.

1.1 ความเข้าใจด้านการอ่าน หมายถึง ความสามารถที่จะอ่านหนังสือไทยอย่างง่าย ๆ ได้รู้เรื่อง การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการทดสอบจากแบบสอบวัดความเข้าใจด้านการอ่านของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นเครื่องกำหนดระดับความเข้าใจด้านการอ่านของประชาชนผู้ผ่าน กรช.

1.2 ความสามารถด้านการเขียน หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายจากการเขียนอย่างง่าย ๆ ได้ หากเขียนได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้มากเพียงใดก็แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนมากเพียงนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการทดสอบจากแบบสอบวัดความสามารถด้านการเขียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นเครื่องกำหนดระดับความสามารถด้านการเขียนของประชาชนผู้ผ่าน กรช.

1.3 ความสามารถด้านการคิดเลข หมายถึง ความสามารถในการคิดคำนวณด้านคณิตศาสตร์ง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หากคิดคำนวณได้ถูกต้องรวดเร็วคล่องแคล่วมากเพียงใดก็แสดงว่ามีความสามารถในการคิดเลขมากเพียงนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการทดสอบจากแบบสอบวัดความสามารถด้านการคิดเลขของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นเครื่องกำหนดระดับความสามารถด้านการคิดเลขของประชาชนผู้ผ่าน กรช.

2. ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ หมายถึง การนำความรู้ด้านการอ่านการเขียนและการคิดเลขที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม กรช. และกิจกรรมต่อเนื่อง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน เช่น อ่านเอกสารจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านสุขภาพอนามัยหรือด้านอาชีพ เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์ จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัด ซึ่งแบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ (1) อาหารและโภชนาการ (2) ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (3) การรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน (4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (5) ผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร (6) การวางแผนครอบครัว (7) การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา และ (8) การพัฒนาจิตใจ

3. จปฐ. ย่อมาจากความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดระดับความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต ที่แต่ละชุมชนระดับหมู่บ้านจะบรรลุในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานเพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ไว้ 8 ประการ ได้แก่ เรื่องอาหารและโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม การรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร การวางแผนครอบครัว การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาจิตใจ แต่ละด้านจะมีเกณฑ์หรือดัชนีเครื่องชี้วัด เรียกว่าตัวบ่งชี้มีทั้งสิ้น 32 ประการ

4. โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) หมายถึง โครงการขจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชน มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการและเอกชนตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงระดับพื้นที่ โดยมีกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานในระดับประเทศ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้ประสานงานในระดับจังหวัด กรช. นี้ดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

5. ผู้ผ่าน กรช. หมายถึง ประชาชนผู้ถูกระบุว่าเป็นผู้ไม่รู้หนังสือและเป็นกลุ่มเป้าหมายของ กรช. ได้รับการสอนอ่านเขียนจนสามารถสอบผ่านตามเกณฑ์การสอบวัดการรู้หนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและได้รับการรับรองว่าเป็นผู้รู้หนังสือแล้ว

6. โครงการต่อเนื่องจาก กรช. หมายถึง โครงการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อดำเนินงานต่อจาก กรช. เพื่อให้ผู้ผ่าน กรช. ได้มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการศึกษาหาความรู้ด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ เช่น ความรู้ด้านการเกษตร ด้านสาธารณสุข เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงกิจกรรมใน 2 โครงการต่อไปนี้ คือ

6.1 โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) เป็นโครงการที่ดำเนินงานในพื้นที่ที่ผู้ผ่าน กรช. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการอ่าน การเขียน การคิดเลข และความรู้ด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ เช่น ความรู้ด้านการเกษตร ด้านสาธารณสุข เป็นต้น

6.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (สคช.)

เป็นโครงการที่ดำเนินงานในพื้นที่ชนบท มุ่งให้ประชาชนในชนบทโดยเฉพาะผู้ผ่าน กรช. ผู้จบชั้นประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อ และประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยใช้ จปฐ. เป็นตัวกำหนดหรือเป็นเครื่องชี้วัดระดับการพัฒนาในแต่ละด้าน ซึ่งแบ่งเป็น 8 ด้าน แยกออกเป็น 32 ตัวบ่งชี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์สำหรับการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้ คือ

1. ความสำคัญของการรู้หนังสือต่อการพัฒนาประเทศ
2. ความพยายามในการแก้ไขปัญหากลุ่มคนไม่รู้หนังสือของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน
3. โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.)
4. โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.)
5. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคูณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความสำคัญของการรู้หนังสือต่อการพัฒนาประเทศ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองและอนาคตของประเทศชาติ ชาติใดไม่พัฒนาการศึกษา ก็จะไม่เจริญรุ่งเรือง ไม่มีเกียรติภูมิ แต่การพัฒนาการศึกษาก็มิได้หมายความว่าให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้อย่างเดียว แต่จะต้องให้มีสติปัญญาสามารถคิดและนำสิ่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจได้ (นงเยาว์ ชัยเสรี. 2529 : 4)

ในบางประเทศการพัฒนาเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่อยู่ในทวีปอาฟริกา เอเชีย และลาตินอเมริกา ทั้งนี้เพราะประเทศเหล่านั้นมีความยากจน มีโรคภัยเบียดเบียน และที่สำคัญคือระดับการศึกษาของประชาชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (สายทอง พวงกะพัน. 2531 : 10 - 12)

การศึกษามิใช่เครื่องมือเพื่อรับใช้เป้าหมายอันหนึ่งอันใด แต่เป็นกระบวนการที่จะเลือกเป้าหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ตามเป้าหมาย (สุนทร สุนันท์ชัย. 2525 : 101) และการเปลี่ยนแปลงนั้นจำเป็นต้องพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองโดยอาศัยการศึกษาเป็นสื่อ (ทองปลิว ช่มชื่น. 2528 : 4)

การศึกษาทั้งในอดีตและปัจจุบันย่อมเกิดขึ้นหรือให้มีขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพและระดับความเจริญก้าวหน้าของประเทศนั้น ๆ เช่น ในประเทศที่ยังไม่พัฒนา ประชาชนในชาติมีอาชีพในด้านเกษตรกรรม หรือสิขกรรม การผลิตพืชผลก็เพียงพอสำหรับการบริโภคในครอบครัวเท่านั้น และในด้านการศึกษาก็พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ หรือประชาชนมีความต้องการทางด้านการศึกษาเพียงเพื่อการอ่านออกเขียนได้เท่านั้น ส่วนในประเทศที่เจริญหรือพัฒนาแล้วนั้น ประชาชนในชาติจะมีการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และมีความต้องการรับรู้ความรู้ใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี และวิทยาการแขนงต่าง ๆ ตลอดเวลา และที่สำคัญคือประเทศเหล่านี้จะมีความเจริญทางด้านสังคม และเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (นิพนธ์ กฤษณเกษตร. 2524 : 45)

โฆนิค ปันเปี่ยมรัฐ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการศึกษากับการพัฒนาประเทศเนื่องในโอกาสประชุมทางวิชาการ เรื่อง จุดยืนและทิศทางทางการศึกษานอกระบบ เมื่อปี พ.ศ. 2529 ว่า "การศึกษามีผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาชนบท เรื่องปัญหาการว่างงาน ปัญหาการผลิต สำหรับการศึกษาที่สามารถสนับสนุนงานทางด้านการพัฒนาประเทศนั้น ควรยึดหลักการเตรียมคนให้พร้อม โดยให้ผู้พร้อมมากกว่าช่วยเหลือผู้พร้อมน้อยกว่า ภายใต้วิธีการแนะแนวและกระตุ้น ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้จะต้องทำกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะเมื่อทรัพยากรบุคคลมีความพร้อมแล้วก็จะช่วยในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติในที่สุด" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 97)

ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่ามีผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการรู้หนังสือของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ไม่รู้หนังสือ รัฐจึงได้ดำเนินงานตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) เพื่อลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือให้น้อยลงและให้หมดสิ้นไปในที่สุด และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ และมุ่งเสริมต่อการคงสภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช. โดยการจัดโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ในหลาย ๆ รูปแบบ และหลาย ๆ โครงการ เช่น โครงการกลุ่มสนใจเสริม

ความรู้ (กสร.) โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) เป็นต้น ทั้งสองโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดเลข ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ชุมชน และประเทศชาติต่อไป (สุภรณ์ ปรีชาอนันต์. 2531 : 69 : 78)

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและนักบริหารเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาหลาย ๆ ท่าน พอจะสรุปได้ว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาเปรียบประดุจกระจกเงาที่สะท้อนภาพของสังคมหรือประเทศนั้น ๆ ว่ามีเกณฑ์การพัฒนาอยู่ในระดับใด หากประชาชนมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำก็แสดงว่าสังคมหรือประเทศนั้นมีเกณฑ์การพัฒนาอยู่ในระดับต่ำด้วย และหากสังคมหรือประเทศใดประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง สภาพสังคมหรือประเทศนั้นย่อมมีความเจริญหรือพัฒนาอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน

2. ความพยายามในการแก้ไขการไม่รู้หนังสือของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

ความพยายามในการแก้ไขการไม่รู้หนังสือของไทยจากอดีตถึงปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 4 ยุค ดังต่อไปนี้

2.1 การสอนหนังสือในระยะเริ่มแรก (พ.ศ. 1826-2475)

ในสมัยสุโขทัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยเมื่อปี พ.ศ. 1826 ทำให้ประเทศไทยมีตัวหนังสือของตัวเองตั้งแต่นั้นมา สำหรับการเรียนด้านหนังสือในสมัยนั้นยังคงอยู่ในขอบเขตจำกัด กล่าวก็มีการเรียนอยู่ในหมู่ข้าราชการและลูกศิษย์พระอยู่ที่วัดเท่านั้น ผู้หญิงจะไม่ได้เรียนรู้วิชาหนังสือ แต่จะเรียนเรื่องการบ้านการเรือนมากกว่า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 3)

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310) การดำเนินงานด้านการให้ความรู้ด้านหนังสือแก่ประชาชนยังมีความคล้ายคลึงกับสมัยสุโขทัยอยู่บ้าง คือ มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่วัดและส่วนใหญ่จะเป็นชายเท่านั้นที่มีโอกาสได้เรียนรู้วิชาหนังสือ ดังจะเห็นได้จากข้อเขียนของ เมอร์ซิเออร์ เดอ ลาลูแบร์ ที่ว่า "เมื่อเลี้ยงบุตรจนเติบโตถึงอายุ 7 หรือ 8 ขวบแล้ว ชาวสยามจะส่งบุตรของตน

อยู่กับพระสงฆ์ พระสงฆ์อันเป็นอาจารย์ในวัดสอนอนุชนเหล่านี้ให้รู้จักอ่าน และนับเลขเป็นสำคัญ ...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 3)

ลักษณะการศึกษาในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีความสอดคล้องกับสภาพทางสังคมมากขึ้นกว่าสมัยสุโขทัย แหล่งวิชาการศึกษาที่สำคัญได้แก่ วัด และราชสำนัก การเรียนการสอนเป็นไปในลักษณะการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสิ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 4)

ในสมัยกรุงธนบุรีถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2310-2414) วัดยังเป็นสถานที่สำคัญทางการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนเหมือนสมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา ดังจะเห็นได้จากชื่อเขียนของ เมอร์ซิเออ บัลเลอว์ซึ ที่ว่า "จากจำนวน 100 คน จะมีอยู่ราวสัก 20 คนเท่านั้นที่อ่านหนังสือออก อีก 10 คนเท่านั้นที่เขียนหนังสือได้ เมื่อพ้นวัดไปแล้ว ..." (จิตรกร ตั้งเกษมสุข. 2525 : 103)

นับได้ว่าการศึกษาของไทยในช่วงนี้ (พ.ศ. 2310-2414) เป็นการศึกษาที่ยังไม่มีแบบแผนหรือเป็นการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Education) ซึ่งนับว่าเป็นการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมีจุดเริ่มต้นจากวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 12)

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนปลายถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2414-2475) การศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้สร้างโรงเรียนหลวงแห่งแรกขึ้น ในปี พ.ศ. 2414 เพื่อให้ลูกหลานเจ้าขุนมูลนาย ข้าราชการบริหารได้เล่าเรียนหนังสือ และในปี พ.ศ. 2427 โปรดให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับประชาชนทั่วไปขึ้นที่วัดมรรพาราม ตำบลหัวลำโพง พร้อมประกาศชักชวนประชาชนให้ส่งลูกหลานเข้าเรียนหนังสือ ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 ได้มีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการ ทำหน้าที่ดูแลควบคุมการจัดการศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 1 - 2)

2.2 การแก้ไขการไม่รู้หนังสือหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475-2490)

ในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย คณะรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี

ได้ประกาศนโยบายหกประการสำหรับการปกครองประเทศ ซึ่งหลักการศึกษาเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งจากการที่รัฐใช้หลักการศึกษาตัวเองทำให้ถือว่าเป็นจุดเริ่มแรกของการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือผู้ใหญ่ในประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2480 รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยสำรวจประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือ ผลปรากฏว่ามีประชาชนที่อายุ 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 10,000,788 คน เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ 6,878,584 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 68.80 ของประชาชนอายุ 10 ปีขึ้นไป รัฐบาลจึงได้วางแนวทางในการจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชนขึ้นโดยจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่พิจารณาจัดทำโครงการการศึกษาผู้ใหญ่และได้พิจารณาจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปดูงานการศึกษาผู้ใหญ่ในต่างประเทศ คือ ยุโรป และอเมริกา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 32 - 33)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 รัฐบาลชุดของพระยาพหลพลพยุหเสนาหมดสมัยลง รัฐบาลใหม่ ซึ่งมีพลตรีหลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ได้นำเอานโยบายการศึกษาผู้ใหญ่มาดำเนินการต่อ และมีนโยบายอย่างจริงจังในการสอนให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือขึ้น อ่านออก เขียนได้ และเข้าใจหน้าที่พลเมือง ในวันที่ 5 สิงหาคม 2483 กระทรวงธรรมการได้สั่งการให้ทุกจังหวัดดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนหรือจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยมีหลักการดังนี้ คือ

1. สอนให้ผู้รู้หนังสือไทย (อ่านออกเขียนได้)
2. สอนให้ผู้รู้หน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
3. สอนให้ผู้รู้จักการอาชีพเบื้องต้น
4. สอนให้ผู้รู้จักวัฒนธรรมของชาติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 37 - 38)

ในปี พ.ศ. 2483 รัฐบาลได้พิจารณาจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่ก็มาอยู่ในความรับผิดชอบของกองการศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ การแก้ไขการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ และการปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย (สุนทร โคตรบรรเทา และวิชัย ภูธนกุล. 2526 : 24)

ในปี พ.ศ. 2486 รัฐบาลชุดหลวงพิบูลย์สงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ได้ออกพระราชกำหนดส่งเสริมการรู้หนังสือ เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนที่มีอายุ 20-45 ปี ได้เข้าเรียนหนังสือจนสามารถ

อ่านออกเขียนได้ ผู้ใดไม่สามารถอ่านออกเขียนได้จะต้องเสียค่าปรับให้แก่รัฐจนกว่าจะอายุครบ 45 ปี (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก - 27)

ในระหว่าง พ.ศ. 2488-2490 การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของประเทศไทยต้องซบเซาลงมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนัก หลังจากที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 พัง ยุติลง ในปี พ.ศ. 2488 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2507 : 731)

2.3 การฟื้นฟูการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ (พ.ศ. 2491-2507)

ในปี พ.ศ. 2491 ประเทศไทยได้จัดทำสำมะโนประชากร พบว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือร้อยละ 40.20 ของประชากรที่อายุ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งลดลงจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2480 ถึงร้อยละ 22.60 แต่ความเป็นจริงปรากฏว่ายังมีผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือเหลืออยู่อีกเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นประเทศไทยจึงได้มีการปรับปรุงงานด้านการศึกษายผู้ใหญ่ใหม่ โดยให้ชื่อว่า "การศึกษายผู้ใหญ่ภาคหลักสูตราน" ซึ่งดำเนินงานต่อมาจนถึงปี พ.ศ. 2503 ทำให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือเพิ่มขึ้น จำนวน 170,730 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 43)

ในปี พ.ศ. 2492 ประเทศไทยได้ดำเนินงานโครงการรณรงค์โรคไม่รู้หนังสือแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ร่วมกับองค์การยูเนสโก และองค์การส่งเสริมการรู้หนังสือแห่งโลกและแห่งชาวคริสต์นิกาย (World Literacy and Christian Literacy) โดยดำเนินการที่ตำบลลาคายาว อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร และตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างดำเนินงานตามโครงการทดลองการรณรงค์โรคไม่รู้หนังสือแบบหนึ่งต่อหนึ่งนี้ คณะผู้ดำเนินงานได้ร่วมมือกันเรียบเรียงแบบเรียนสำหรับใช้สอนผู้ใหญ่ชั้น 2 เล่ม คือ แบบเรียนหลักสูตรานประเภทการศึกษายผู้ใหญ่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : 48 - 49)

ในปี พ.ศ. 2497 รัฐบาลได้ร่วมกับองค์การยูเนสโกจัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมการศึกษายผู้ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานีขึ้น (Thailand Unesco Fundamental Education Center-TUFEC) มีหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้ออกไปให้ความรู้ในระดับต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา อนามัย และอาชีพกับประชาชนในหมู่บ้าน บุคลากรเหล่านี้มีชื่อเรียกว่าสารนิเทศก์ ซึ่งต่อมาได้โอนไปอยู่กระทรวงมหาดไทยและตั้งเป็นกรมการพัฒนาชุมชนซึ่งสารนิเทศก์ก็คือพัฒนากรในปัจจุบัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก - 25)

2.4 ยุคแห่งการพัฒนาการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ (พ.ศ. 2508-2525)

จากการสัมมนาระหว่างชาติ เรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศอิหร่าน ในปี พ.ศ. 2508 ประเทศไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมด้วย จึงได้แนวความคิดที่ว่า การจัดการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อเพียงให้สามารถอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นยังไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องสอนวิชาชีพควบคู่ไปด้วย ฉะนั้นในปี พ.ศ. 2511 ประเทศไทยจึงได้เริ่มทดลองการสอนผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือควบคู่กับความรู้เรื่องอาชีพไปด้วยเรียกว่า "โครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบ สมกิจ" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 46)

ในปี พ.ศ. 2512 องค์การการศึกษาโลก (World Education Inc.) ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญ มาช่วยงานการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทยได้เสนอให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ แบบสมกิจเสียใหม่ โดยให้สอดคล้องกับการวางแผนครอบครัวไปด้วย ประกอบกับในปี พ.ศ. 2513 องค์การการศึกษาโลกได้จัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นที่ประเทศอินโดนีเซีย ที่ประชุม มีมติให้สอนให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือควบคู่ไปกับการวางแผนครอบครัวด้วย ดังนั้นประเทศไทยจึงได้นำแนวคิด ดังกล่าวมาปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่ของไทย โดยเรียกว่า "การศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นพื้นฐานแบบเบ็ดเสร็จ" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 13 - 14)

ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2523-2525 กรมการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับองค์การยูนิเซฟ จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับภูมิภาคขึ้น โดยมอบให้กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคต่าง ๆ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ให้เหมาะสมกับภูมิภาคในแต่ละพื้นที่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก - 28)

3. โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.)

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) กำเนิดขึ้นจากนโยบายทางด้านการ ศึกษาในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2524 โดยมี แนวคิดหลักสำคัญ ๆ คือ ประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมในหลาย ๆ ด้าน มีการปรับปรุงการคมนาคมให้สะดวกรวดเร็วขึ้น มีการเผยแพร่ด้วยวิธีการเกษตรด้วยเทคนิคใหม่ ๆ

มีการใช้เครื่องทุนแรงและการสร้างระบบชลประทานเพื่อการเพาะปลูก แต่เงื่อนไขสำคัญในการพัฒนา คือ การพัฒนาประชาชนในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถที่จะรับรู้ การนำความเข้าใจ และการใช้ประโยชน์จากโอกาสและบริการมีรัฐจัดขึ้น ปัจจัยที่สำคัญที่จะกำหนดการรับรู้ของประชาชน คือ การรู้หนังสือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก : 12 - 13) ประกอบกับการคาดคะเนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2523 ใต้ประมาณการว่าประชาชนไทยอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 14.5 และประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือเหล่านี้เกือบร้อยละ 50 อยู่ในวัยแรงงาน ฉะนั้นในโอกาสฉลองครบรอบ 700 ปีแห่งลายสือไทยในปี พ.ศ. 2524 จึงเป็นโอกาสที่เหมาะสมที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายที่จะเร่งรัดการลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชาชนจากร้อยละ 14.5 ให้เหลือร้อยละ 10.5 ในปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 คือ พ.ศ. 2529 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก - 34)

แต่การที่จะลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือจากร้อยละ 14.5 ให้เหลือร้อยละ 10.5 ในช่วงระยะอันสั้น (2525-2529) เป็นเรื่องที่ทำไ้ยาก เพราะลำพังเฉพาะกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งดำเนินงานตามโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ สามารถสอนให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือให้สามารถอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้นประมาณปีละ 40,000-50,000 คนเท่านั้น (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2531 : 38 - 39)

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2525 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ทบทวนยุทธศาสตร์ในการจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชนขึ้นใหม่ โดยใช้หลักการในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชนและการระดมสรรพกำลังทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนในการจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชนขึ้นเรียกว่าโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ซึ่งเริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ 2527 เป็นต้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก - 14)

โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) มีหลักการว่าการไม่รู้หนังสือของประชาชนเป็นปัญหาของชาติ ที่ประชาชนชาวไทยทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ และมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ผู้ไม่รู้หนังสือสามารถอ่านออกเขียนได้ ฉะนั้นจึงมุ่งที่จะเชิญชวนประชาชนที่อ่านเขียนได้อาสาสมัครเป็นผู้สอนหนังสือแก่ผู้ไม่รู้หนังสือ และระดมสรรพกำลังทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและ

เอกชนให้การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแบบเรียน บริการทดสอบและพัฒนาข่าวสารข้อมูลเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากรู้หนังสือและการป้องกันการค้าหนังสือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก : 35 - 39).

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน กรช. โดยทั่วไปคือ เพื่อให้ประชาชนที่อายุระหว่าง 14-50 ปีที่ไม่รู้หนังสือ ได้มีความรู้ขั้นอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแสวงหาความรู้ต่อไป

และวัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการ คือ เพื่อให้ประชาชนได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียน มีนิสัยรักการอ่าน แสวงหาความรู้ความเข้าใจข่าวสารข้อมูลจากการอ่านและส่งเสริมให้ประชาชนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตนเองและสังคมมีความเป็นอยู่ดีขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ข : 5 - 6)

ผลจากการดำเนินงานในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ปรากฏว่ามีผู้ผ่าน กรช. จำนวน 498,399 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งผลการประเมินที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : ก : 97 - 151)

- 1) ผู้ผ่าน กรช. สามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ในแบบฟอร์มโทรเลขได้ถูกต้องร้อยละ 34.2 อ่านไม่ค่อยได้ร้อยละ 9.8 และไม่มีผู้ใดอ่านไม่ได้เลย
- 2) ผู้ผ่าน กรช. สามารถเขียนชื่อผู้รับโทรเลขได้ถูกต้องทุกคำ ร้อยละ 31.1 เขียนได้ถูกต้องบางคำร้อยละ 9.7 และเขียนไม่ได้เลยร้อยละ 9.5
- 3) ผู้ผ่าน กรช. มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 48.7

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนถึงผลการดำเนินงาน กรช. เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531 ว่านับถึงเดือนกรกฎาคม 2531 มีผู้ผ่าน กรช. จำนวน 970,941 คน และมีจังหวัดที่ดำเนินงาน กรช. บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ คือ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านออกเขียนได้หมดทุกคนไปแล้ว 58 จังหวัด (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. 4 สิงหาคม 2531 : 4) จากความสำเร็จของการดำเนินงาน กรช. ทำให้ประเทศไทยได้รับรางวัลนอมา (Noma Literacy Prize) จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประจำปี พ.ศ. 2530 ในฐานะเป็นประเทศที่สามารถลดอัตรา ผู้ไม่รู้หนังสือลงได้อย่างน่าพอใจ (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2531 : 30)

การดำเนินงาน กรช. ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2525 จนถึง ปี พ.ศ. 2531 ทำให้ผู้ไม่รู้หนังสือเหลือเพียงไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งถือว่าการดำเนินงานแก้ไขการไม่รู้หนังสือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง แต่ผลจากการดำเนินงานก็พบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่บ้าง เช่น (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2531 : 8)

1) ปัญหาในเรื่องงบประมาณ คือ ไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการออกนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน กรช. ทำให้การดำเนินงาน กรช. ในบางจังหวัดดำเนินการด้วยความล่าช้า

2) ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ประสานงาน คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละจังหวัดจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ใ้ได้อย่างรวดเร็ว

3) ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนบางส่วนที่มีอายุมากมักมีปัญหาในเรื่องสุขภาพ เช่น สายตาไม่ดี เป็นต้น หรือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของเวลา โดยผู้เข้าร่วม กรช. อ้างว่าไม่มีเวลาในการเรียนเพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากินหรือการประกอบอาชีพ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงาน กรช. ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของหลักการพัฒนาที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อแก้ไข้ปัญหาของชุมชน และการกระตุ้นการสร้างบรรยากาศของสังคมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 29 - 30) และเพื่อป้องกันการลืมหนังสือของผู้ที่อ่านออกเขียนได้แล้ว จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมต่อเนื่องกันเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้รู้หนังสือแล้วมีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียนต่อไป ดังนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้มอบให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ จัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ขึ้นหลายรูปแบบและหลายโครงการ เช่น โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) และโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สภช.) เป็นต้น

4. โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.)

เมื่อการดำเนินงาน กสร. ได้รับผลสำเร็จในช่วงแรก ๆ ในปี พ.ศ. 2529 มี 5 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถสอนให้ผู้ไม่รู้หนังสือให้อ่านออกเขียนได้ครบทุกคนตาม บัญชีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด อุบลราชธานี นครราชสีมา ชัยภูมิ และกาฬสินธุ์ อธิบดี กรมการศึกษานอกโรงเรียนในขณะนั้นคือ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ได้ปรารภกับคณะผู้บริหารศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนว่า ในจังหวัดที่สามารถดำเนินงาน กสร. สำเร็จตามวัตถุประสงค์แล้วควร จะมีโครงการที่มารองรับหรือโครงการต่อเนื่องจาก กสร. เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน ของผู้ผ่าน กสร. จึงได้มอบหมายให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 5 จังหวัดดังกล่าวร่วมกัน พิจารณาร่างโครงการต่อเนื่องจาก กสร. และทดลองดำเนินการ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์. 2529 : 1)

ในการร่างโครงการต่อเนื่องจาก กสร. ที่ประชุมได้หารูปแบบในการดำเนินงานว่าควร ใช้เงินงบประมาณของการจัดกลุ่มสนใจมาใช้ก่อน เพราะในขณะนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนยัง ไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดโครงการต่อเนื่องจาก กสร. โดยเฉพาะ

สำหรับหลักสูตรในการเรียนการสอนนั้นได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแต่ละ จังหวัดดำเนินการและจัดทำตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด แต่จะต้องใช้แผนเรียนที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับการฝึกอ่านและเขียนของผู้ผ่าน กสร. เป็นสำคัญเหมือนกันทุกจังหวัด (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2529 : 3)

การดำเนินงาน กสร. ครั้งแรกเริ่มต้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดร้อยเอ็ด ดำเนินงานในรูปกลุ่มสนใจและใช้ชื่อว่าโครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) โดยใช้ครูประถมศึกษาในหมู่บ้านที่จัดกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม มี หน้าที่ประสานงานให้คำปรึกษาหารือ และคำแนะนำแก่กลุ่มผู้เรียน ซึ่งวิทยากรนี้จะได้อำตอบแทน เป็นเงิน คิดเป็นชั่วโมงละ 30 บาท แต่ละกลุ่มจะพบกัน 30 ชั่วโมง รวมเงินที่วิทยากรจะได้เป็น ค่าตอบแทนคนละ 900 บาท ในระยะเริ่มแรกจังหวัดทดลองดำเนินการ กสร. จำนวน 284 กลุ่ม ทั่วทั้งจังหวัด (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2529 : 8 - 10)

สำหรับการดำเนินงาน กสร. ในจังหวัดกาฬสินธุ์ได้เริ่มดำเนินงานในพื้นที่อำเภอคำม่วง ท่าคันโท สมเด็จ ภูนิารายณ์ สหัสขันธ์ ยางตลาด และร่องคำ รวมจำนวน 95 กลุ่ม โดยเริ่มจากการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานตามโครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) ของเจ้าหน้าที่ดำเนินงานในระดับจังหวัด ในเดือนกุมภาพันธ์ 2529

เดือนมีนาคม 2529 ได้จัดให้มีการประชุมวิทยากรประจำกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) ขึ้นที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 95 คน จาก 7 อำเภอ ที่จังหวัดได้คัดเลือกเป็นอำเภอนำร่อง กสร. และได้ขออนุมัติการจัดตั้ง กสร. ต่อจังหวัดในเวลาต่อมา (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2529 : 4)

หลักการในการดำเนินงาน กสร. คือ เป็นกิจกรรมที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้ผ่าน กษช. ได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และความรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการป้องกันการ ลืมหนังสือของผู้ผ่าน กษช. โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มซึ่งเป็นครูประถมศึกษาที่อยู่ในหมู่บ้าน เป็นผู้ ประสานงานส่งเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ด้าน การเกษตร ด้านสาธารณสุข และด้านกฎหมาย เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ในการประสานงานของวิทยากรประจำกลุ่ม คือ การนัดแนะการพบกลุ่มแต่ละครั้ง และการดำเนินการในกิจกรรมการพบกลุ่มโดยเริ่มตั้งแต่การมอบแผ่นเรียนให้แก่ผู้เรียนหรือสมาชิกกลุ่ม ไปศึกษาล่วงหน้าก่อนการมาพบกลุ่มแต่ในแต่ละครั้ง การเสนอแนะแก่สมาชิกกลุ่ม การกระตุ้นให้สมาชิก กลุ่มใดในกิจกรรมการฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงาน กสร. ไปยังจังหวัด (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2530 : 4)

ผู้เรียนหรือสมาชิกกลุ่ม กสร. คือ ผู้ผ่าน กษช. ที่อยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชี ผู้ไม่รู้หนังสือของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สื่อการเรียนประกอบด้วยแผ่นเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นปลิวขนาดใหญ่ ในแผ่นเรียนจะบรรจุ ความรู้ต่าง ๆ เช่น กฎหมายชาวบ้าน หรือความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เป็นต้น จะเขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มีตัวหนังสือขนาดใหญ่ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่เหมาะกับผู้เริ่มรู้หนังสือใหม่ อย่างเช่นผู้ผ่าน กษช. ในส่วน หายของแผ่นเรียนจะมีที่ว่างไว้สำหรับการบันทึกของผู้เรียนหรือสมาชิกกลุ่มที่มีข้อสงสัยในการอ่าน เนื้อเรื่องจากแผ่นเรียน แล้วนำข้อสงสัยนั้นมาปรึกษากับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป

เกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่มของ กสร. ที่สมาชิกกลุ่ม กสร. มาพบกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวมประมาณ 30 ชั่วโมง ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งจะมีการพูดคุยปรึกษาหารือและร่วมกันฝึกการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2529 : 1 - 5)

ผลการดำเนินงาน กสร. ทำให้ผู้ผ่าน กรช. ได้มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดเลข และเป็นผู้คงสภาพในการรู้หนังสือเป็นจำนวนมาก และในจังหวัดกาฬสินธุ์มีผู้เข้าร่วม กสร. จำนวน 2,850 คน

ในปี พ.ศ. 2530 การดำเนินงาน กสร. ไม่สามารถทำการต่อไปได้เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ คือ ไม่มีงบประมาณสำหรับค่าเนิมนการ กสร. โดยเฉพาะการที่ใช้เงินงบประมาณของการจัดกลุ่มสนใจค่าเนิมนการย่อมไม่มีโอกาสขยายตัวของการจัดกลุ่ม กสร. เพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน ทั้งนี้งบประมาณของกลุ่มสนใจมีจำนวนจำกัดและต้องใช้ในการจัดกลุ่มสนใจในด้านอื่น ๆ ด้วย

นอกจากการดำเนินงาน กสร. แล้ว ในขณะเดียวกันก็ได้เกิดโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ขึ้นอีกโครงการหนึ่งที่มีหลักการในการดำเนินงานเพื่อสนองกับปณรงคคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปชช.) ที่ดำเนินงานช่วงปี พ.ศ. 2528-2530 และเป็นโครงการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ผ่าน กรช. ผู้จบชั้นประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อ และประชาชนทั่วไปในชนบทได้มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองเพื่อให้พ้นจากสภาพแร้นแค้นไปสู่ความพออยู่พอกิน ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความอยู่ดีมีสุข และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด โครงการดังกล่าวได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาคคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2531 : 28 - 30)

5. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.)

โครงการส่งเสริมการพัฒนาคคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.) นอกจากจะเป็นโครงการต่อเนื่องจาก กรช. แล้ว ยังเป็นโครงการที่สนับสนุนโครงการปณรงคคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปชช.) อีกด้วย โดยมีเกดศความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องกำหนดกระตบการ

พัฒนา โดยมีกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้ผ่าน กรช. ผู้จบชั้นประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อและประชาชนทั่วไปในชนบท (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2530 : 25)

หลักการของ สกช. คล้าย ๆ กับการผสมผสานระหว่าง กรช. กับ กสร. คือ มีวิทยากรประจำกลุ่ม มีการพบกลุ่ม และมีแผ่นเรียนคล้าย ๆ กสร. แต่จะใช้อาสาสมัครเป็นวิทยากรประจำกลุ่ม การรายงานผลการดำเนินงานคล้าย ๆ กับการดำเนินงาน กรช. แต่วิทยากรจะไม่ได้ค่าตอบแทนที่เป็นเงินแต่อย่างใด (ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2530 : 1)

ขั้นตอนและการดำเนินงาน สกช. มีดังต่อไปนี้

- 1) การเผยแพร่แนวความคิดและประชาสัมพันธ์โดยใช้หลักว่า "ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมิน"
- 2) เตรียมองค์กรทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน รวมถึงการได้มาซึ่งอาสาสมัครส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต (อชช.)
- 3) เตรียมเอกสาร สื่อการเรียนรู้สนับสนุนการปฏิบัติงานหรืออาจรวมกับสื่ออื่น ๆ ซึ่งมีการผลิตโดยส่วนราชการต่าง ๆ อยู่แล้ว
- 4) จัดกิจกรรม สกช. และประเมินผล

สิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการดำเนินงาน สกช. ก็คือผู้เข้าร่วม สกช. จะได้รับการพัฒนา การอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการปรึกษาร่วมกันเพื่อพัฒนาอาชีพและตนเองให้พ้นจากสภาพแร้นแค้นไปสู่ความพออยู่พอกิน ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การอยู่ที่มีสุขและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด (สุภรณ์ ปรีชาอนันต์. 2531 : 73 - 74)

ในจังหวัดกาฬสินธุ์ได้ดำเนินงาน สกช. ครอบคลุมทุกอำเภอและกิ่งอำเภอนับถึงเดือนมกราคม 2532 มีผู้เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 21,500 คน ซึ่งมีทั้งผู้ผ่าน กรช. และประชาชนทั่วไป (ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2532 : 1) ผู้เข้าร่วม สกช. เหล่านี้ได้มีการพบกลุ่มกันเดือนละ 1-3 ครั้ง โดยอาสาสมัครพัฒนาคุณภาพชีวิต (อชช.) เป็นผู้ประสานงานการพบกลุ่มคือ เริ่มตั้งแต่การนัดแนะสถานที่ วัน เวลาของการพบกลุ่มแก่สมาชิก และการเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้แก่กลุ่มในกรณีที่กลุ่มมีปัญหาก็ไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ เช่น ถ้ากลุ่มมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการสาธารณสุข อชช. ก็จะไปเชิญอนามัยประจำตำบลหรืออำเภอมาให้ความรู้แก่กลุ่ม เป็นต้น ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินงาน สกช. ไปยังอำเภอจะได้รายงานจังหวัดต่อไป

แผ่นเรียนที่ใช้กับสมาชิกกลุ่ม สคช. เป็นแผ่นเรียนที่มีเนื้อหาที่ได้มาจากความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) โดยจัดทำเป็นเรื่องราวสมมติง่าย ๆ ใช้ภาษาในการเขียนและขนาดของตัวหนังสือเหมาะสมกับผู้รู้หนังสือใหม่ และผู้ใหญ่ที่สายคาไมตรี

แผ่นเรียน สคช. มีการจัดทำทั้งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค และกรมการศึกษาออกโรงเรียน

การติดตามผลและรายงานผลจะมีทั้งในระดับกรม ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับตำบล และหมู่บ้าน (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2532 : 2 - 3)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

กรมการศึกษาออกโรงเรียนได้ทำการประเมิน ครช. ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2527 พบว่า ผู้เข้าร่วม ครช. เป็นหญิงร้อยละ 66 มีอาชีพทำนาร้อยละ 70.04 และเคยเข้าโรงเรียนมาก่อน แต่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 59 เกี่ยวกับการเข้าร่วม ครช. ปรากฏว่าผู้เข้าร่วม โครงการโดยมีผู้ชักจูงแนะนำร้อยละ 51.57 และสมัครใจเรียนด้วยตนเองร้อยละ 41.36 สำหรับ วิธีสอนนั้นพบว่าการสอนของอาสาสมัครใช้แบบสอนตัวต่อตัวร้อยละ 68.79 โดยใช้เวลากลางคืนสอน มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 82.02 ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้บ้านของผู้เรียนเป็นสถานที่สอน คือร้อยละ 69.88 (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. 2527 : 103)

ในปี พ.ศ. 2528 การประเมิน ครช. ทั่วประเทศของกรมการศึกษาออกโรงเรียนมีผลสรุปเกี่ยวกับการอ่านการเขียนของผู้ผ่าน ครช. ดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. 2528 : 121 - 146)

- 1) ผู้ผ่าน ครช. มาแล้วจาก 3 เดือน ถึง 1 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการอ่านลดลง ประมาณ 3.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน
- 2) ผู้ผ่าน ครช. มาแล้วจาก 3 เดือน ถึง 1 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการเขียนลดลง ประมาณ 4.93 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

3) ผู้ผ่าน กรช. ได้หาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านร้อยละ 64.77

4) ผู้ผ่าน กรช. ได้นำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวร้อยละ 56

5) ผู้ผ่าน กรช. ได้นำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการปรับปรุงอาชีพร้อยละ 55

6) ผู้ผ่าน กรช. ได้ขอรับบริการจากหน่วยงานของทางราชการเมื่อมีปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาโรคพืช ปัญหาโรคระบาดของสัตว์ เป็นต้น ร้อยละ 65

ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 การประเมินผล กรช. ทั่วประเทศของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับความสามารถในด้านการอ่านของผู้ผ่าน กรช. พบว่าผู้ผ่าน กรช. สามารถอ่านข้อความในแบบฟอร์มโทรเลขได้มีจำนวนร้อยละ 34.2 อ่านไม่ค่อยได้ร้อยละ 9.8 ไม่มีผู้ใดอ่านไม่ได้เลย ส่วนความสามารถในด้านการเขียนนั้น พบว่าผู้ผ่าน กรช. สามารถเขียนชื่อผู้รับโทรเลขได้ถูกต้อง ร้อยละ 31 เขียนได้แต่ผิด 1-2 คำ ร้อยละ 9.7 เขียนไม่ได้เลย ร้อยละ 9.8 เขียนผิด 3 คำขึ้นไป ร้อยละ 8

และในปี พ.ศ. 2530 การประเมินผล กรช. ทั่วประเทศของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่าผู้ผ่าน กรช. เข้าร่วมโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 35.7 และจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการต่อเนื่องดังกล่าวทำให้มีความสามารถอ่านออกเขียนได้เพิ่มมากขึ้นร้อยละ 33.10 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 19.80 มีความภูมิใจในตนเอง ร้อยละ 16.25 มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 14.20 และกล้าแสดงออกในที่ชุมนุมชนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 14.10 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 79 - 94)

ปฐม นิคมานนท์ และคนอื่น ๆ (2531 : 91 - 131) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษา นอกโรงเรียนสำหรับประชาชนบริเวณชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสุรินทร์ ได้สรุปผลการ ศึกษาที่น่าสนใจดังนี้คือ เกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่าน-เขียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 51 พ้ออ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 28.8 อ่านเขียนได้ในระดับดี ร้อยละ 9.4 อ่านออกแต่เขียนไม่ได้ และร้อยละ 17.8 ทั้งอ่านและเขียนไม่ได้ สำหรับโอกาสอ่าน-เขียน ส่วนใหญ่ 62.8 ไม่ค่อยมี โอกาสทั้งอ่านและเขียน รองลงมาร้อยละ 29.2 มีโอกาสอ่านบ่อยแต่เขียนน้อย และมีเพียงร้อยละ 2 ที่อ่านและเขียนบ่อย

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับโอกาสการเรียนรู้คือคำถามที่ว่า "อยากเรียนหรือไม่ถ้ามีโอกาส" พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.4 ตอบว่าอยากเรียนโดยให้เหตุผลว่าอยากอ่านออกเขียนได้ ทำให้มีความรู้เพิ่ม จะได้ทำงานดีขึ้น และอยากได้วุฒิสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.3 ตอบว่าไม่อยากเรียน เพราะไม่มีเวลา อายุมากแล้ว และไม่แน่ใจว่าจะได้ประโยชน์

เกี่ยวกับด้านการอ่านและใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23 อ่านทุกวัน ร้อยละ 35 อ่านบ้างแต่ไม่ทุกวัน และร้อยละ 30 ไม่เคยอ่านเลย สำหรับสถานที่อ่านนั้น พบว่า ร้อยละ 46 อ่านจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 28 อ่านจากร้านค้าในหมู่บ้าน ร้อยละ 12 อ่านจากบ้านเพื่อนที่เหลือนอกนั้นอ่านจากบ้านตนเอง โรงเรียน และวัด

ไพฑูรย์ วชิราโชติพล (2531 : 67 - 118) ได้ทำการศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนแก่ประชาชนไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี มีผลสรุปที่น่าสนใจดังนี้

1) ความสามารถด้านการอ่าน-เขียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 54 พ้ออ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 30 อ่าน-เขียนได้ในระดับดี ร้อยละ 3 อ่านได้แต่เขียนไม่ได้ และที่เหลือร้อยละ 13 ทั้งอ่านและเขียนไม่ได้

2) การเห็นความจำเป็นของการอ่าน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 86 เห็นว่าจำเป็นเพราะทำให้เป็นคนฉลาด ได้ความรู้เพิ่ม หันเหตุการณ์และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ในขณะที่เดียวกันมีเพียงร้อยละ 9 เห็นว่าไม่มีความจำเป็นสำหรับตนเพราะมีอายุมากแล้วและไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์

3) โอกาสสำหรับการอ่าน-เขียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51 ตอบว่าไม่ค่อยมีโอกาสทั้งอ่านและเขียน รองลงมาร้อยละ 34 อ่านบ่อยแต่เขียนน้อย และมีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นที่ทั้งอ่านและเขียนบ่อย

4) เกี่ยวกับความต้องการเรียนถ้าหากมีโอกาสเรียนเพิ่มเติม พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58 ตอบว่าอยากเรียนโดยให้เหตุผลว่าจะได้มีความรู้เพิ่มเติมและจะทำงานได้ดีขึ้น และมีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่อยากเรียนร้อยละ 36 เพราะไม่มีเวลา อายุมากแล้ว และไม่แน่ใจว่าจะได้รับประโยชน์

5) ด้านการอ่านและการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 อ่านทุกวัน ร้อยละ 28 อ่านบ้างแต่ไม่ทุกวัน และร้อยละ 26 ไม่อ่านเลย

6) การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35 สนใจต่อการเป็นกรรมการหมู่บ้าน เพราะต้องการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ ถือว่าเป็นงานในหน้าที่และเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนบ้าน ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65 ไม่สนใจเพราะไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ ไม่ชอบ และความประทับใจจากคนที่เป็นการกรรมการหมู่บ้านอยู่แล้วทำตัวอย่างไม่ดี

นอกจากนี้ อรุณประเสริฐ ไชยชนะใหญ่ (2531 : 91 - 113) ได้ศึกษาการเรียนรู้เพิ่มเติมและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของประชาชนผู้ผ่าน กรช. ในจังหวัดลำพูน พบว่าความสามารถด้านการอ่านและเขียนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.4 อยู่ในระดับพอใช้ได้ ร้อยละ 14.8 อ่านเขียนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 11.9 อ่านเขียนไม่ได้เลย และร้อยละ 6.7 อ่านออกเขียนไม่ได้

สำหรับความสนใจในการหาความรู้เพิ่มของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 53.3 สนใจอยากเรียนหนังสือเพิ่มเติมโดยให้เหตุผลว่า อยากมีความรู้และเห็นว่ามีจำเป็น เกี่ยวกับโอกาสการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.6 มีโอกาสอ่านโดยทั่ว ๆ ไปนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 28.9 อ่านเป็นประจำ และร้อยละ 18.5 ไม่ได้อ่านเลย ส่วนด้านการเขียน พบว่าร้อยละ 50.4 นาน ๆ เขียนครั้ง ร้อยละ 27.4 เขียนเป็นประจำและร้อยละ 22.2 ไม่ได้เขียนเลย

เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ปรับปรุงความเป็นอยู่ นำไปเล่าสู่กันฟัง แนะนำเพื่อนเมื่อมีปัญหา นำไปสอนลูกหลาน และนำไปปรับปรุงอาชีพ เมื่ออ่านเอกสาร-ใบปลิวของทางราชการแล้ว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 34.9 นำไปคิดหรือพูดคุยกัน ร้อยละ 29.6 นำไปปฏิบัติตาม และร้อยละ 5.9 อ่านเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไรเลย

ในเรื่องการนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.1 เคยนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และร้อยละ 63.7 เคยนำไปใช้ทำงานร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านและช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ส่วนในเรื่องการนำไปใช้ในการอ่าน-เขียนทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างนำไปใช้มากเรียงตามลำดับได้แก่ การอ่านจดหมายหรือคำแนะนำการใช้สินค้า ใช้ในการเดินทาง ใช้อ่านหนังสือทั่วไป อ่านคำขวัญและป้ายประกาศ และพินำไปใช้น้อยได้แก่ การกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการและการเขียนจดหมาย

จากการศึกษางานวิจัยของจินตนา สังวรณ (2531 : 74 - 81) เรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจอยากได้ข้อมูลด้านการเกษตรร้อยละ 71.2 อยากได้ข้อมูลเรื่องราคาสินค้าด้านการเกษตรร้อยละ 23.3 และสนใจข่าวสารบ้านเมืองร้อยละ 19.2 สำหรับวิธีการรับข่าวสารข้อมูลที่เหมาะสมนั้น ร้อยละ 80.8 ต้องการรับจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยตรง ร้อยละ 58.9 ต้องการรับทางวิทยุ ร้อยละ 30.1 คอบว่าทางหนังสือพิมพ์และหนังสือร้อยละ 23.3 คอบว่าทางหอกระจายข่าว และร้อยละ 11.0 คอบว่าทางภาพยนตร์ ส่วนช่วงเวลาที่เหมาะสมในการรับข่าวสารข้อมูลนั้น พบว่าร้อยละ 94.5 เห็นว่าสะดวกในช่วงเย็น ร้อยละ 84.9 สะดวกในช่วงเช้า และร้อยละ 17.8 สะดวกในช่วงกลางวัน

สำหรับ สันทนา บุญสุข (2531 : 67 - 77) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เด่นของจังหวัดอุบลราชธานี ได้สรุปผลการศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้คือเกี่ยวกับการใช้บริการและการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมาใช้บริการที่อ่านอย่างน้อย 18 คน ต่อวัน มากที่สุด 35 คน โดยเฉลี่ยวันละ 25 คน ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและประชาชนทั่วไป และมีจำนวนพอ ๆ กันระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย ส่วนในเรื่องโอกาสการเรียนรู้นอกโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61 คอบว่าตนเองมีความสามารถด้านการอ่านการเขียนอยู่ในระดับดี มีเพียงร้อยละ 3 พ้ออ่านออกเขียนได้ สำหรับโอกาสในการอ่าน-เขียน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52 คอบว่ามีโอกาสอ่าน-เขียนเป็นประจำ มีเพียงร้อยละ 3 ที่มีโอกาสอ่านบ้างแต่ไม่ได้เขียนเลย เกี่ยวกับโอกาสในการอ่านหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51 คอบว่าอ่านทุกวัน และโอกาสอ่านหนังสือเป็นเล่มนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46 ไม่มีโอกาสอ่านมากนัก รองลงมาร้อยละ 32 มีโอกาสอ่านบ่อย ๆ

ส่วน พงศ์พันธ์ สุนทรชัย (2532 : 101 - 110) ที่ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อชุมชนชนบท : วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และหอกระจายข่าวในกรณีจังหวัดหนองคาย มีสรุปผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้

1) โอกาสเรียนรู้นอกโรงเรียนจากการอ่าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.9 อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ที่เหลือมีอ่านบ้างแต่ไม่ทุกวัน และมีร้อยละ 23.28 ไม่เคยอ่านเลย ส่วนสถานที่อ่านนั้นส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.24 อ่านจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รองลงมาอ่านที่บ้านตนเอง อ่านที่บ้านเพื่อนหรือญาติ และอ่านที่ร้านค้า

2) เกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านและเขียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 34.42 มีความสามารถด้านการอ่านอยู่ในระดับดี และร้อยละ 65.58 พออ่านได้บ้าง ส่วนการเขียนนั้น ร้อยละ 11.01 เขียนได้ดี และร้อยละ 88.99 พอเขียนได้บ้าง

3) ความสนใจด้านข่าวสารข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายสนใจมากในเรื่องตัวอย่าง การประกอบอาชีพแปลก ๆ ใหม่ ๆ คำแนะนำในการประกอบอาชีพการเกษตร กฎหมายสำหรับชาวบ้าน เรื่องราวแปลก ๆ และชีวิตพิศดาร ความเคลื่อนไหวทางการเมือง นิทาน นิยายและบทละคร ส่วน เพศหญิงสนใจมากในเรื่องข่าวราคาสินค้าทั่ว ๆ ไป เรื่องราวเกี่ยวกับอาหารการกิน ช่าวบ้านเทิง ช่าวชาวบ้าน และคำแนะนำเกี่ยวกับข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

6.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

อนุวัตร วงษ์ยุติธรรม (2530 : ม.ป.ป.) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับเกษตรกรภายนอก ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตไม่แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ยกเว้นในบางเรื่องที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตมีการพัฒนาดีกว่า ได้แก่ เรื่องการกำจัดน้ำโสโครกในบริเวณบ้าน การเข้ารับบริการสัมมนา การแสดงความคิดเห็น การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การแก้ไขปัญหาข้อข้องใจในการประกอบอาชีพ การไม่หลงเชื่อต่อการโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และการอ่านหนังสือ เพื่อความเพลิดเพลิน

ส่วน กิเรก ฤกษ์ร่าย (2530 : ม.ป.ป.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งการวิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาคำตอบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างไร โดยเฉพาะการจัดความยากจน ข้อมูลที่รวบรวมเป็นการ รวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ทำแล้ว ผลการวิจัยมีข้อสรุปที่สำคัญดังนี้ คือ

1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตจะมีผลต่อการจัดความยากจน ในพื้นที่ชนบทที่มีความพร้อม มี ศักยภาพระดับหนึ่งมากกว่าที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เขตที่มีดัชนีความยากจนสูง

2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) นั้นจะต้องประกอบด้วยกลยุทธ์สนับสนุนไปพร้อม ๆ กัน คือ (1) การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองของชุมชน (2) การประสานงานของเจ้าหน้าที่จาก 4 กระทรวงหลัก และ (3) การจัดทรัพยากรที่ยุติธรรม จึงจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นเกิดผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะการลดระดับความยากจนในชนบทลง

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยในครั้งนี้นั้นแยกเสนอเป็น 4 หัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชนบทของจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ผ่าน กรช. ตั้งแต่เริ่มโครงการเมื่อปี พ.ศ. 2527 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2529 มีทั้งสิ้น 8,431 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้อัดเลือกมาจากประชากรข้างต้น จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกอำเภอ ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบ่งพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ออกเป็น 3 เขต ตามสภาพภูมิศาสตร์ โดยใช้เกณฑ์ การแบ่งของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2531 : 2 - 3) คือ

- 1) เขตตอนบนประกอบด้วย 3 อำเภอ คือ อำเภอท่าคันโท อำเภอกม่าง และอำเภอเซาวง
- 2) เขตตอนกลางประกอบด้วย 7 อำเภอ คือ อำเภอหนองกุงศรี อำเภอ สหัสขันธ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอนามน อำเภอภูจินารายณ์ อำเภอห้วยเม็ก และกิ่งอำเภอห้วยผึ้ง
- 3) เขตตอนล่างประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ อำเภอยางตลาด อำเภอเมือง กาฬสินธุ์ อำเภอปลาไสย และกิ่งอำเภอร่องคำ

1.2 สุ่มอำเภอโดยการจับสลากเลือกมาแต่ละ 1 อำเภอ ให้อำเภอเป้าหมายดังต่อไปนี้

- 1) เขตตอนบน ได้แก่ อำเภอกำแพง
- 2) เขตตอนกลาง ได้แก่ อำเภอสมเด็จ
- 3) เขตตอนล่าง ได้แก่ อำเภอขามเฒ่า

2. การเลือกตำบล คัดเลือกตำบลเพื่อทำการศึกษาจากอำเภอเป้าหมายในข้อ 2 มาอำเภอละ 1 ตำบล โดยทำเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 พิจารณาทำบลที่มีผู้ผ่าน ครช. และมีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ครบทั้ง 2 โครงการคือ กสร. และ สกช.

2.2 ถ้ามีตำบลที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวมากกว่า 1 ตำบลในอำเภอใดใช้วิธีจับสลากเลือกเพียง 1 ตำบล ถ้าอำเภอใดมีเพียงตำบลเดียวก็เลือกเอาตำบลนั้นมาเพื่อทำการศึกษาจากการคัดเลือกดังกล่าวได้ตำบลเป้าหมายเพื่อทำการศึกษา ดังนี้

- 1) ตำบลสำราญใต้ อำเภอกำแพง
- 2) ตำบลสาเสวย อำเภอสมเด็จ
- 3) ตำบลหนองอิเล้า อำเภอขามเฒ่า

3. การเลือกหมู่บ้าน ในแต่ละตำบลจากข้อ 2 ได้ทำการคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อทำการศึกษา โดยทำการคัดเลือกหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. แตกต่างกันมาตำบลละ 4 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร.
- 2) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม สกช.
- 3) หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช.
- 4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช.

4. การเลือกประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ทำการจับสลากคัดเลือกประชาชนผู้ผ่าน ครช. ที่อยู่ใน 12 หมู่บ้านที่เลือกได้ในข้อ 3 มาร้อยละ 40 ของผู้ผ่าน ครช. ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 161 คน

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างนำเสนอในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง
จาก ครช. แยกต่างกัน

ประเภท ของ กิจกรรม ต่อเนื่อง	ชื่อหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ	จำนวนผู้ผ่าน ครช. ทั้งหมด ในหมู่บ้าน	กลุ่มตัวอย่าง	
			จำนวน	คิดเป็นร้อยละ ของผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้าน
1. ครร.	1. บ.กำแหง ต.สำราญใต้ อ.กำมั่ง	42	17	40.47
	2. บ.โคกกลาง ต.ผาเสวย อ.สมเด็จ	29	12	41.38
	3. บ.โนนซาค ต.หนองฮี อ.ยางตลาด	34	14	41.18
	รวม	105	43	40.95
2. สศช.	1. บ.กุยเต๋ ต.สำราญใต้ อ.กำมั่ง	49	20	40.82
	2. บ.หนองแสงน้อย ต.ผาเสวย อ.สมเด็จ	35	14	40.00
	3. บ.โคกสาย ต.หนองฮี อ.ยางตลาด	47	19	40.43
	รวม	131	53	40.46
3. ครร. และ สศช.	1. บ.คำเขื่อนแก้ว ต.สำราญใต้ อ.กำมั่ง	38	15	39.47
	2. บ.หนองบัว ต.ผาเสวย อ.สมเด็จ	31	12	38.71
	3. บ.หนองฮี ต.หนองฮี อ.ยางตลาด	27	11	40.74
	รวม	96	38	39.58
4. ไม่มี กิจกรรม ต่อเนื่อง	1. บ.หนองงูเหลือม ต.สำราญใต้ อ.กำมั่ง	16	6	37.50
	2. บ.หนองไผ่กุด ต.ผาเสวย อ.สมเด็จ	33	13	39.39
	3. บ.หนองบัวน้อย ต.หนองฮี อ.ยางตลาด	21	8	38.09
	รวม	70	27	38.57
รวมทั้งสิ้น		402	161	40.04

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 2 ชุดคือ

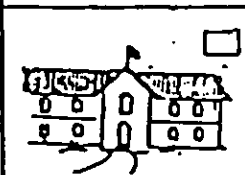
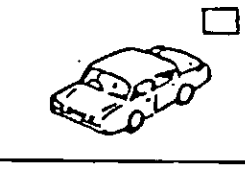
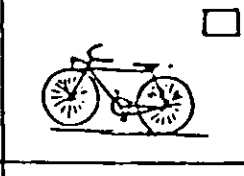
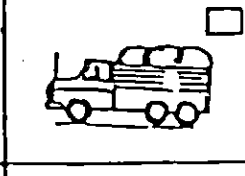
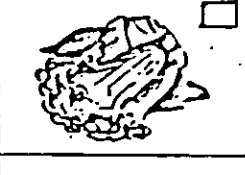
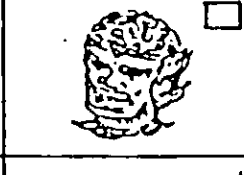
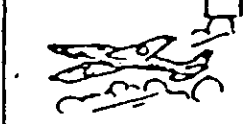
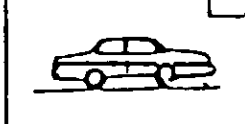
1. แบบสอบวัดสภาพการรู้หนังสือ

แบบสอบวัดสภาพการรู้หนังสือชุดนี้ เป็นแบบสอบวัดที่กรมการศึกษาออกโรงเรียน สร้างขึ้นเป็นแบบสอบวัดมาตรฐานที่แก้ไขให้ทดสอบสภาพการรู้หนังสือของผู้เข้าร่วม กรช. มาแล้ว มีลักษณะเป็นแบบผสม คือ ชนิดเติมข้อความและชนิดเลือกตอบ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

1.1 แบบสอบวัดความเข้าใจด้านการอ่าน มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตัวอย่าง แบบสอบวัดความเข้าใจด้านการอ่าน

จงกาเครื่องหมาย (✓) ในรูป ☐ ในภาพที่ตรงกับคำหรือข้อความ

ตัวอย่าง นา			
๑. บ้าน			
๒. ตำรวจ			
๓. จักรยาน			
๔. ผล			
๕. รก			

1.2 แบบสอบวัดความสามารถด้านการเขียน มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบ
เติมคำ โดยให้ผู้ตอบเขียนคำตอบลงในช่องว่าง ให้คะแนนการตอบข้อละ 1 คะแนน

ตัวอย่าง จงสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

จงเขียนคำที่มีความหมายตรงกับรูป

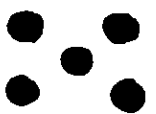
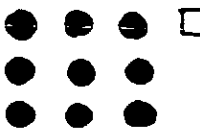
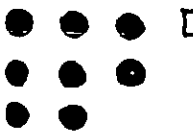
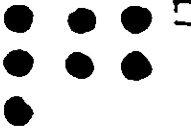
ตัวอย่าง 	นก
๑. 	
๒. 	
๓. 	
๔. 	
๕. 	

1.3 แบบสอบวัดความสามารถด้านการคิดเลข มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็น

แบบเลือกตอบ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตัวอย่าง แบบสอบวัดความสามารถด้านการคิดเลข

1) จงเขียนเครื่องหมาย (✓) ในรูป ☐ ในข้อที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง		 ☒	 ☐	 ☐
๑	๕	 ☐	 ☐	 ☐
๒	๙	 ☐	 ☐	 ☐
๓	ได้มีกี่คน	๑ ขา ☐	๒ ขา ☐	๓ ขา ☐

- 2) จงอ่านข้อความแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในรูป ☐ ในคำตอบที่ถูกต้องตามข้อความที่ให้

ถุงดำเลี้ยงไก่ไว้ ๙๕๐ ตัว เปิด ๑,๘๖๕ ตัว มีรายได้จากการขายไข่ไก่วันละ ๖๐๐ บาท และรายได้ จากการขายไข่เปิดวันละ ๑,๘๓๐ บาท			
๖. ถุงดำมีรายได้จากการขายไข่ไก่วันละเท่าไร	๖๐๐ ☐ บาท	๙๕๐ ☐ บาท	๑,๘๓๐ ☐ บาท
๗. ถุงดำเลี้ยงเปิดไว้กี่ตัว	๙๕๐ ☐ ตัว	๑,๘๓๐ ☐ ตัว	๑,๘๖๕ ☐ ตัว
๘. ถุงดำมีรายได้จากการขายไข่เปิดวันละเท่าไร	๖๐๐ ☐ บาท	๙๕๐ ☐ บาท	๑,๘๓๐ ☐ บาท

การดำเนินการสอบ

ในการสอบวัดสภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช. ให้กระทำใน 2 ลักษณะ คือ สอบวัดเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การทดสอบเป็นรายกลุ่มกระทำในกรณีที่สามารรถเชิญผู้ผ่าน กรช. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านมารวมกลุ่มกันได้ ในการสอบวัดนี้ไม่ได้กำหนดเวลาในการตอบ แต่มีการจับเวลาของแต่ละคนตั้งแต่เริ่มทำแบบสอบวัดไปจนทำเสร็จในการตอบแต่ละตอน หากผู้ตอบมีข้อสงสัย เช่น สะกดคำบางคำไม่ได้หรือไม่เข้าใจวิธีตอบผู้วิจัยก็จะอธิบายเพิ่มเติมให้ แต่ไม่มีการบอกคำตอบให้

2. แบบสอบถามลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้ผ่าน กรช. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งตั้งคำถามตามเกณฑ์ จปฐ.

ลักษณะของคำถามเป็นแบบผสม ได้แก่ คำถามชนิดเติมคำหรือข้อความและการจัดอันดับคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาต่าง ๆ

แบบสอบถามมีความยาว 30 ข้อ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ระหว่าง 1-1½ ชั่วโมง
แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

เป็นแบบสอบถามลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ ตามเกณฑ์ จปฐ. ซึ่งมีคำถามทั้งหมดเป็นแบบเติมคำหรือข้อความ และแบบวัดอันดับคุณภาพ

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

ข้อ 1. ท่านเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับอาหารหรือโภชนาการหรือไม่

☐ ไม่เคยอ่าน เพราะ _____

☐ เคยอ่าน เรื่องที่อ่านบ่อยคือ

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

ท่านนำความรู้ที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงไร

☐ นำไปใช้ได้เกือบทั้งหมด

☐ นำไปใช้ได้บ้างเป็นบางเรื่อง

☐ นำไปใช้ได้น้อย

☐ นำไปใช้ไม่ได้เลย

ข้อ 2. ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชุมชน ท่านมีบทบาทในกิจกรรมกลุ่มในเรื่อง
ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด กิจกรรมกลุ่ม เช่น งานบุญต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

รายการปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1. อ่านข้อความในหนังสือเชิญหรือแผ่นปลิวโฆษณาต่าง ๆ				
2. อ่านป้ายประกาศหรือป้ายโฆษณาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน				
3. อ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดัต่าง ๆ				
4. เขียนคำเชิญเพื่อนบ้านหรือสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วม ประชุม				
5. เขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยลงในแผ่นเรียนใน กิจกรรม กสร. หรือ สคช. หรือการเขียนข้อเสนอแนะ แก่สมาชิกกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ				
6. เขียนข้อความหรือเครื่องหมายสำหรับการเลือกตั้งใน ระดัต่าง ๆ				

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ได้นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา
ผู้ใหญ่นอกโรงเรียน และสถิติตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน และนำมาแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงนำแบบ
สอบถามประกอบการสัมภาษณ์ไปทดลองกับประชาชนที่ผ่าน กรช. ในตำบลบึงวิชัย อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 หมู่บ้าน โดยสอบถามประชาชนหมู่บ้านละ 5 คน เพื่อตรวจสอบความ
ชัดเจนของภาษาและการค้นหาปัญหาอุปสรรคที่มี แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแบบสอบถามและนำ
ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปทำการทดสอบและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านหมายด้วยตนเอง โดยมีครูอาสาสมัครกรมการศึกษาออกโรงเรียน สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งปฏิบัติงานประจำในพื้นที่แต่ละตำบลเป็นผู้ช่วยประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์และจัดกระทำดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากการทดสอบสภาพการรู้หนังสือ เป็นข้อมูลด้านปริมาณ เสนอในรูปสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างรายกลุ่ม โดยนำเสนอในรูปตารางความสภาพการรู้หนังสือในแต่ละด้าน คือ ความเข้าใจด้านการอ่าน ความสวามารถด้านการเขียน และความสามารถด้านการกคเลข
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ มีดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้นำเสนอในรูปสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม
 - 2.2 ข้อมูลที่เป็นข้อความบรรยาย ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับการได้รับหรือไม่ได้รับความรู้ด้านหนังสือทั้งจากการอ่านและการเขียน ในด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์ จปฐ. ได้ทำการวิเคราะห์โดยการจัดเรียงเรียงกับหมวดหมู่ตามเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลได้แบ่งออกเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. สภาพการเรียนรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง
3. ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่าง
4. การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ประชาชนผู้ผ่าน กรช. จาก 3 อำเภอในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ อำเภอกมลาไสย อำเภอสว่างแดนดิน และอำเภอยางตลาด อำเภอละ 4 หมู่บ้าน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 161 คน ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างได้แสดงไว้ในตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>จำนวนกลุ่มตัวอย่าง</u>		161	100
1. <u>เพศ</u>	: ชาย	66	40.99
	หญิง	95	59.01
2. <u>อายุ</u>	: 20 - 35 ปี	60	37.27
	36 - 50 ปี	73	45.34
	51 ปีขึ้นไป	28	17.39
3. <u>สถานภาพการสมรส</u>	: โสด	3	1.86
	สมรส	148	91.93
	หม้าย	8	4.97
	หย่าร้าง	2	1.24
4. <u>การประกอบอาชีพ</u>			
4.1 <u>อาชีพหลัก</u>	ทำนา	154	95.65
	ทำไร่	4	2.48
	ค้าขาย	3	1.86
4.2 <u>อาชีพรอง</u>			
1) ไม่มีอาชีพรอง		46	28.57
2) มีอาชีพรอง		115	71.43
	ทำไร่	67	41.61
	ทำสวน	30	18.63
	รับจ้าง	8	4.97
	เลี้ยงสัตว์	5	3.10
	หาของป่าขาย	3	1.86
	ค้าขาย	2	1.24

จากตาราง 2 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใน 12 หมู่บ้านที่ได้ทำการศึกษารวม ทั้งสิ้นจำนวน 161 คน เป็นหญิง 95 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 เป็นชาย 66 คน คิดเป็นร้อยละ 40.99 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 20-70 ปี ช่วงอายุ 36-50 ปี มีร้อยละ 45.34 รองลงมา ระหว่าง 20-35 ปี มีร้อยละ 37.27 ส่วนอายุ 51 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 17.30

เกี่ยวกับสถานภาพสมรสในกลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วมีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 91.93 ที่เหลือนอกนั้นเป็นหม้ายร้อยละ 4.97 เป็นโสดร้อยละ 1.86 และหย่าร้างร้อยละ 1.24

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.65 ทำนาเป็นอาชีพหลัก สำหรับอาชีพรองมีทำไร่ร้อยละ 41.61 ทำสวนร้อยละ 18.62 อาชีพรองอย่างอื่นมีเล็กน้อยได้แก่ รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ หาของป่า ขาย และค้าขาย นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.57 ตอบว่าไม่มีอาชีพรอง

ตอนที่ 2 สภาพการรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง

สภาพการรู้หนังสือของประชาชนผู้ผ่าน ครช. ในงานวิจัยนี้ได้แยกออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ความเข้าใจด้านการอ่าน (2) ความสามารถด้านการเขียน และ (3) ความสามารถด้านการคิดเลข

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการรู้หนังสือนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อยตามความสามารถทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง

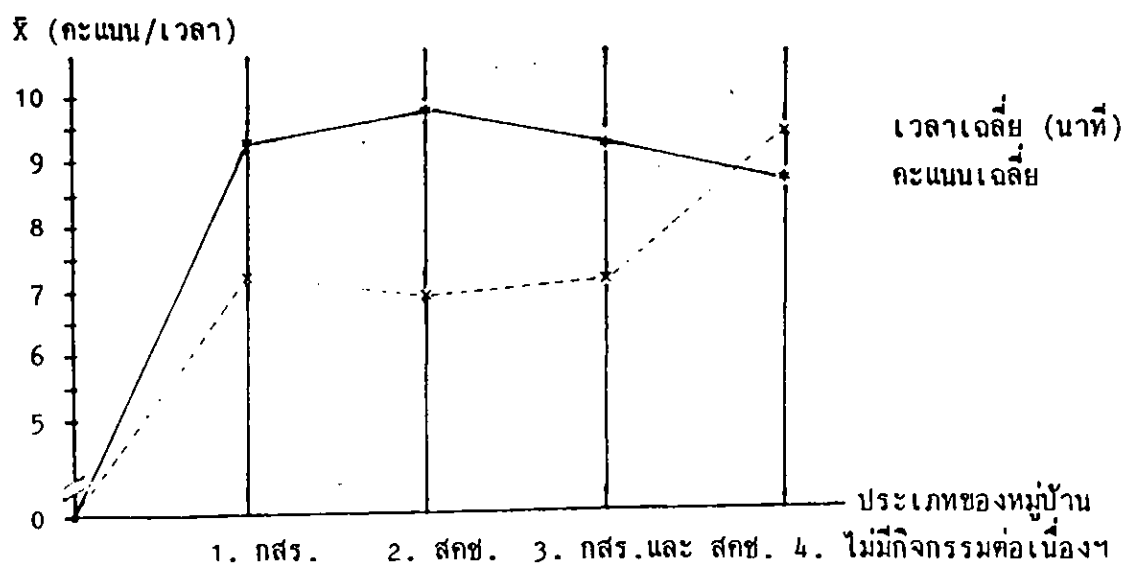
ความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน ออกเป็น 4 ประเภทคือ (1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร. (2) หมู่บ้านจัดเฉพาะกิจกรรม สคช. (3) หมู่บ้านที่จัดทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. และ (4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ความเข้าใจด้านการอ่านและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

ประเภทของหมู่บ้าน	ความเข้าใจด้านการอ่าน*				เวลาที่ใช้		
	N	$\bar{X}$ (คะแนน)	S.D.	Range	$\bar{X}$ (นาที)	S.D.	Range
1. กสร.	43	9.07	1.72	10-5	7.37	3.46	4-16
2. สกช.	53	9.70	0.63	10-7	7.08	3.23	3-11
3. กสร. และ สกช.	38	9.45	1.27	10-5	7.39	2.82	3-15
4. ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องฯ	27	8.37	2.63	10-2	9.07	3.63	3-15
รวมหมู่บ้าน 4 ประเภท	161	9.15	1.56	10-4.75	8.03	3.29	3.25-14

หมายเหตุ* คะแนนเต็ม = 10 คะแนน

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนจึงได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนความเข้าใจด้านการอ่านและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัด จากตาราง 3 มาแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ความเข้าใจด้านการอ่านและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง

จากตาราง 3 และภาพประกอบ 1 สรุปได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจด้านการอ่าน พบว่า ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงเป็นอันดับหนึ่ง คือ ($\bar{X} = 9.70$) รองลงมา เป็นหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ($\bar{X} = 9.45$) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ($\bar{X} = 9.07$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ($\bar{X} = 8.37$) เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภท จะมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 9.15 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยนี้จะนำไปทดสอบในตอนต่อไป

2. เมื่อพิจารณาเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถามวัดความเข้าใจด้านการอ่าน พบว่าผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ใช้เวลาในการทำแบบสอบถามวัดความเข้าใจด้านการอ่านโดยเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ 7.08 นาที ถัดมาได้แก่ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ใช้เวลาเฉลี่ย 7.37 นาที หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ใช้เวลาเฉลี่ย 7.39 นาที และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ใช้เวลาเฉลี่ยมากที่สุด คือ 9.07 นาที เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภท ใช้เวลาเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 นาที

2.2 ความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่าง

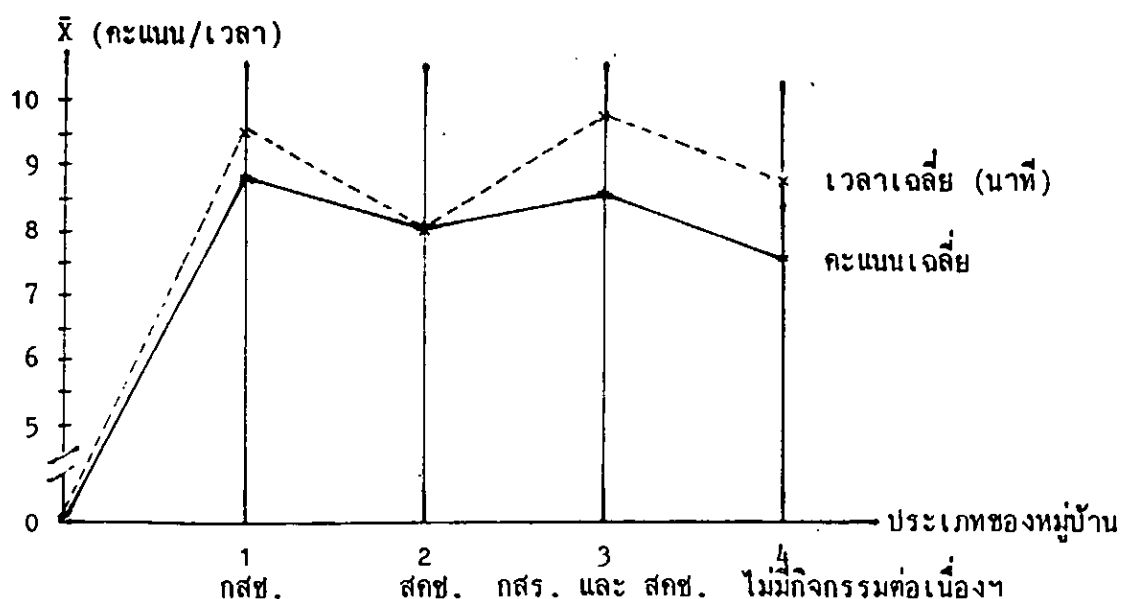
ความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน ออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร. (2) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม สกช. (3) หมู่บ้านที่จัดทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. และ (4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่างได้นำเสนอในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ความสามารถด้านการเขียนและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

ประเภทของหมู่บ้าน	ความสามารถด้านการเขียน*				เวลาที่ใช้		
	N	$\bar{X}$ (คะแนน)	S.D.	Range	$\bar{X}$ (นาที)	S.D.	Range
1. กสร.	43	8.79	2.18	10-2	9.05	3.23	5-15
2. สกช.	53	8.08	2.14	10-3	8.08	1.81	5-15
3. กสร. และ สกช.	38	8.63	1.84	10-2	9.58	1.23	4-12
4. ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องฯ	27	7.74	3.07	10-2	9.28	1.81	6-18
รวมหมู่บ้าน 4 ประเภท	161	8.31	2.31	10-2.25	9.20	2.02	5-14.15

หมายเหตุ* คะแนนเต็ม = 10 คะแนน

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนจึงได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความสามารถด้านการเขียนและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัด จากตาราง 4 มาแสดงในภาพประกอบ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ความสามารถด้านการเขียนและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง

จากตาราง 4 และภาพประกอบ 2 สรุปได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการเขียน พบว่า ผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่ง คือ เท่ากับ 8.79 รองลงมาเป็นหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ($\bar{X} = 8.63$) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ($\bar{X} = 8.08$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 7.74 เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทจะมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.31 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยนี้จะนำไปทดสอบในตอนต่อไป

2. เมื่อพิจารณาเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดความสามารถด้านการเขียน พบว่าผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ใช้เวลาในการทำแบบสอบวัดความสามารถด้านการเขียนโดยเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 8.08 นาที ถัดมาได้แก่ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ใช้เวลาเฉลี่ย 9.05 นาที หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ใช้เวลาเฉลี่ย 9.28 นาที และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ใช้เวลาเฉลี่ยมากที่สุด คือ 9.58 นาที เพื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภท ใช้เวลาเฉลี่ย 9.20 นาที

2.3 ความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่าง

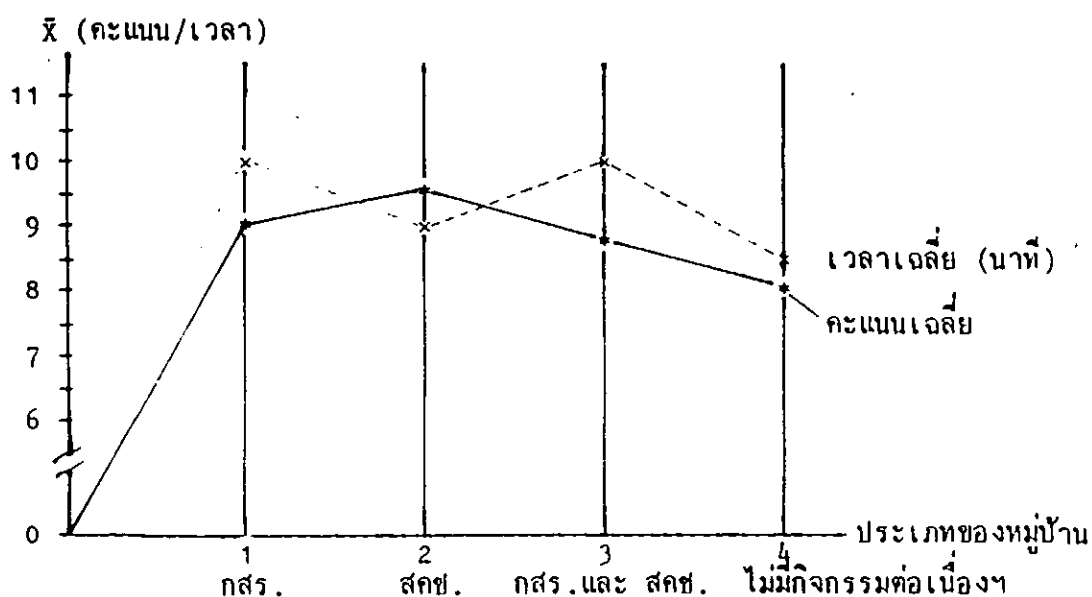
ความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน ออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร. (2) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม สกช. (3) หมู่บ้านที่จัดทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. และ (4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่างได้นำเสนอในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ความสามารถด้านการคิดเลขและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

ประเภทของหมู่บ้าน	ความสามารถด้านการคิดเลข*				เวลาที่ใช้		
	N	$\bar{X}$ (กิจกรรม)	S.D.	Range	$\bar{X}$ (นาที)	S.D.	Range
1. กสร.	43	9.14	1.39	10-5	10.31	1.94	5-15
2. สกช.	53	9.45	1.16	10-5	9.04	2.81	3-15
3. กสร. และ สกช.	38	8.95	1.95	10-2	10.06	1.36	5-10
4. ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องฯ	27	8.07	3.28	10-1	8.51	2.64	5-10
รวมหมู่บ้าน 4 ประเภท	161	8.90	1.95	10-3.25	9.28	2.19	4.50-12.50

หมายเหตุ* คะแนนเต็ม = 10 คะแนน

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนจึงได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความสามารถด้านการคิดเลขและเวลาที่ใช้ในการสอบวัด จากตาราง 5 มาแสดงในภาพประกอบ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ความสามารถด้านการคิดเลขและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบวัดของกลุ่มตัวอย่าง

จากตาราง 5 และภาพประกอบ 3 สรุปได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการคิดเลข พบว่าผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. มีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่ง คือเท่ากับ 9.45 รองลงมา เป็นหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีคะแนนเฉลี่ย 9.14 หมู่บ้านที่มีกิจกรรม กสร. และ สคช. มีคะแนนเฉลี่ย 8.95 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 8.07 เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.90 การทดสอบความมีนัยสำคัญของ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยนี้จะนำไปเสนอในตอนต่อไป

2. เมื่อพิจารณาเวลาที่ใช้ในการนำแบบสอบถามความสามารถด้านการคิดเลข พบว่าผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ใช้เวลาเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 8.51 นาที ถัดมา ได้แก่ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ใช้เวลาเฉลี่ย 9.04 นาที หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ใช้เวลาเฉลี่ย 10.06 นาที และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ใช้เวลาเฉลี่ยมากที่สุดคือ 10.31 นาที เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทใช้เวลาเฉลี่ย 9.28 นาที

ตอนที่ 3 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของประชาชนผู้ผ่าน ครช. ในงานวิจัยนี้ได้ใช้เกณฑ์ จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัดแบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ (1) อาหารและโภชนาการ (2) ท้ายอาศัยและ สภาพแวดล้อม (3) การรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน (4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (5) ผลผลิตและการจัดหาอาหาร (6) การวางแผนครอบครัว (7) การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา และ (8) การพัฒนาจิตใจ

3.1 จปฐ. ข้อ 1 : เรื่องอาหารและโภชนาการ

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 1 เรื่องอาหารและโภชนาการ ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน ได้นำเสนอในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 1 เรื่องอาหารและโภชนาการ
แยกความประเภของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 1	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กรร.		2. สศช.		3. กรร. และ สศช.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับ อาหารหรือโภชนาการ								
- <u>เคยอ่าน</u> <u>เรื่องอาหาร*</u>	31	72.10	51	96.23	29	76.32	13	48.15
- อาหารหลัก 5 หมู่	15	34.88	24	45.28	7	18.42	4	14.81
- อาหาร-นม	8	18.60	12	22.64	6	15.79	2	7.41
- สุขวิทยาอาหาร	7	16.28	9	16.98	6	15.79	4	14.81
- อาหารที่มีประโยชน์	6	13.95	8	15.09	4	10.53	3	11.11
- อาหารและโภชนาการ	1	2.33	2	3.77	5	13.16	1	3.70
- การทำน้ำปลาจากปลาร้า	1	2.33	2	3.77	2	5.26	-	-
- <u>ไม่เคยอ่าน</u> <u>เพราะ*</u>	12	27.90	2	3.77	9	23.68	14	51.85
- ไม่มีเวลา	4	9.30	1	1.89	5	13.16	7	25.93
- ไม่สนใจ	6	13.95	1	1.89	2	5.26	5	18.52
- ไม่มีเอกสาร	3	6.98	-	-	4	10.53	3	11.11
- อ่านหนังสือไม่ค่อยออก	-	-	1	1.89	-	-	2	7.41
2) สามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ ประโยชน์ในเรื่องอาหารและโภชนาการ ได้เพียงใด								
- ใช้ได้มาก	20	46.51	24	45.28	17	44.74	8	29.63
- ใช้ได้บ้าง	21	48.84	25	47.17	19	50.00	10	37.04
- นำไปใช้เฉพาะไม่ได้	2	4.65	4	7.55	10	26.32	8	29.63
- ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย	-	-	-	-	-	-	1	3.70

หมายเหตุ* ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายประเด็นจำนวนคำตอบจึงมากกว่าจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

จากตาราง 6 สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับอาหารหรือโภชนาการ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มก็ร้อยละตั้งแต่ 48.15 - 96.23 ตอบว่าเคยอ่าน เรื่องที่มีผู้อ่านมากที่สุดก็ร้อยละตั้งแต่ 14.81 - 45.28 ได้แก่ อาหารหลัก 5 หมู่ รองลงมาคือเรื่องอาหาร-ขนม สุขภาพอาหาร และอาหารที่มีประโยชน์ มีจำนวนผู้อ่านใกล้เคียงกันก็ร้อยละ 7.41 - 22.64

กลุ่มตัวอย่างจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือร้อยละ 3.77 - 27.90 ที่ตอบว่าไม่เคยอ่าน และเป็นที่น่าสนใจกว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. มีผู้ตอบว่าไม่เคยอ่านมากที่สุด คือร้อยละ 51.85 สำหรับเหตุผลของผู้ตอบว่าไม่เคยอ่านมากที่สุดคือ ไม่มีเวลากับไม่สนใจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละตั้งแต่ 1.89 - 25.93 และเป็นที่น่าสนใจกว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ตอบว่าอ่านหนังสือไม่ค่อยออก คือร้อยละ 7.41

2. เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ประโยชน์ ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่านำไปใช้ได้บ้าง กับนำไปใช้ได้มาก มีจำนวนใกล้เคียงกันก็อยู่ในระหว่างร้อยละตั้งแต่ 44.74 - 50.00 สำหรับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. นั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.04 ตอบว่านำความรู้ไปใช้บ้าง และร้อยละ 29.63 ตอบว่านำความรู้ไปใช้ได้มาก

3.2 จปฐ. ข้อ 2 : เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 2 เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน ได้นำเสนอในตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 2 เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 2	ประเภทของหมู่บ้าน			
	1. กสร.	2. สกช.	3. กสร. และ สกช.	4. ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง
	ความถี่ ร้อยละ (ณ)	ความถี่ ร้อยละ (ณ)	ความถี่ ร้อยละ (ณ)	ความถี่ ร้อยละ (ณ)
<u>จำนวนกลุ่มตัวอย่าง</u>	43 100.00	53 100.00	38 100.00	27 100.00
1) <u>การได้รับความรู้เรื่องการจัดที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม</u>				
<u>เคยได้รับ จาก*</u>	43 100.00	53 100.00	38 100.00	27 100.00
- เอกสาร/วารสาร/แผ่นพับและหนังสือต่าง ๆ	35 81.40	42 79.25	14 36.84	12 44.44
- เชิญชวนแนะนำ	22 51.16	31 58.50	27 71.05	3 11.11
- เจ้าหน้าที่ของทางราชการ	40 93.00	42 79.25	37 97.37	13 48.15
- พังจากวิทยุ	20 46.51	35 66.04	10 26.32	11 40.74
- คู่มือโทรทัศน์	19 44.19	18 33.96	15 39.47	19 70.37
2) <u>เคยเรียนหรือบอกข้อความเกี่ยวกับการจัดสภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมหรือไม่</u>				
- เคยเรียน	21 48.84	29 54.72	17 44.74	13 48.15
- ไม่เคยเรียน	22 51.16	24 45.28	21 55.26	14 51.85
3) <u>ความสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม</u>				
- ใช้ได้มาก	29 67.44	42 79.25	31 81.58	9 33.33
- ใช้ได้บ้าง	5 11.63	3 5.66	5 13.16	11 40.74
- นำไปใช้เฉพาะไม่ได้เลย	7 16.27	5 9.43	2 5.26	3 11.11
- ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย	2 4.65	3 5.66	- -	4 14.81

หมายเหตุ* ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายประเด็น จำนวนคำตอบจึงมากกว่าจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

จากตาราง 7 สรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับการได้รับความรู้เรื่องการจัดที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบว่าเคยได้รับ โดยได้รับจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการร้อยละตั้งแต่ 48.15 - 97.37 จากการอ่านเอกสาร วารสาร แผ่นพับ และหนังสือต่าง ๆ ร้อยละตั้งแต่ 36.84 - 81.40 จากเพื่อนบ้านแนะนำ ฟังวิทยุ และคู่มือรหัส มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละตั้งแต่ 39.47 - 71.05 ยกเว้นในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. มีผู้ตอบว่าได้รับจากเพื่อนบ้านแนะนำเพียงร้อยละ 26.32

ส่วนในเรื่องการเขียนหรือบันทึกข้อความเกี่ยวกับการจัดสภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าเคยเขียนกับไม่เคยเขียนมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ อยู่ในระหว่างร้อยละ 44.74 - 55.26

2. เมื่อพิจารณาเรื่องการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่านำไปใช้ได้มากเป็นส่วนใหญ่ คือตั้งแต่ร้อยละ 33.33 - 81.58 ส่วนผู้ที่ตอบว่านำไปใช้ได้บ้าง นำไปใช้แทบไม่ได้เลย และไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 4.65 - 16.27 ยกเว้นในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 40.74 ที่ตอบว่านำไปใช้ได้บ้าง

3.3 จปฐ. ข้อ 3 เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 3 เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน ได้นำเสนอในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 3 เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 3	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สกช.		3. กสร. และ สกช.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) <u>โอกาสไปพิกัดกับหน่วยงานราชการ</u>								
- ไปพิกัดบ่อยครั้ง	7	16.28	15	28.30	15	39.47	4	14.81
- ไปพิกัดบ้าง	24	55.81	31	58.49	17	44.74	15	55.56
- เคยไม่ได้ไปพิกัดเลย	12	27.91	7	13.21	6	15.79	8	29.62
- ไม่เคยไปพิกัดเลย	-	-	-	-	-	-	-	-
2) <u>การกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทาง ราชการ</u>								
- บ่อยครั้ง	4	9.30	7	13.21	5	13.16	2	7.41
- บ้างครั้ง	14	32.56	10	18.87	7	18.42	7	25.93
- นาน ๆ ครั้ง	8	18.60	8	15.09	11	28.95	7	25.93
- ไม่เคย	21	48.84	28	52.83	15	39.47	11	40.74
3) <u>การเขียนจดหมายพิกัดกับหน่วยงาน ราชการ</u>								
- บ่อยครั้ง	4	9.30	6	11.32	4	10.53	2	7.41
- บ้างครั้ง	12	27.91	24	45.28	12	31.58	5	18.52
- นาน ๆ ครั้ง	8	18.60	18	33.96	5	21.05	9	33.33
- ไม่เคย	19	44.19	25	47.17	14	36.84	11	40.74
4) <u>การอ่านคำแนะนำหรือคำใบ้ของ ทางราชการ</u>								
- บ่อยครั้ง	12	27.90	20	37.74	11	28.95	7	25.93
- บ้างครั้ง	13	30.23	24	45.28	15	39.47	9	33.33
- นาน ๆ ครั้ง	17	39.53	4	7.55	9	23.68	8	29.62
- ไม่เคย	1	2.33	5	9.43	3	7.89	3	11.11

ตาราง 8 (ต่อ)

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 3	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สกษ.		3. กสร. และ สกษ.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
5) การอ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ								
- บ่อยครั้ง	17	39.53	25	47.17	24	83.16	12	44.44
- บางครั้ง	11	25.58	21	39.62	10	26.32	11	40.74
- นาน ๆ ครั้ง	5	11.63	5	9.43	3	7.89	2	7.41
- ไม่เคย	10	23.26	2	3.77	1	2.31	3	11.11
6) การอ่านป้ายประกาศของทางราชการ								
- บ่อยครั้ง	19	44.19	35	66.04	21	55.26	10	37.04
- บางครั้ง	8	18.60	13	24.53	9	23.38	7	25.93
- นาน ๆ ครั้ง	14	32.56	2	3.77	8	21.05	6	22.22
- ไม่เคย	2	4.65	3	5.66	-	-	4	14.81

จากตาราง 8 สรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับโอกาสไปติดต่อกับหน่วยงานราชการ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มร้อยละ 44.74 - 58.49 ตอบว่าเคยไปติดต่อบ้าง ส่วนผู้ที่ตอบว่าเคยไปติดต่อบ่อยมากกับแทบไม่ได้ไปติดต่อก็มีจำนวนใกล้เคียงกัน คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 13.21 - 39.47 และเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่เคยไปติดต่อกับหน่วยงานราชการเลย

2. การนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าไม่เคยกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการกับการเขียนจดหมายติดต่อกับทางราชการ มีจำนวนใกล้เคียงกัน คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 36.84 - 48.84 ส่วนผู้ที่ตอบว่ากรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการกับการเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานของทางราชการในบางครั้ง และนาน ๆ ครั้งก็มีจำนวนใกล้เคียงกันเช่นเดียวกัน คือมีจำนวนตั้งแต่ร้อยละ

18.52 - 33.96 ยกเว้นในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 45.28 ตอบว่าเขียนจดหมายกับหน่วยงานของราชการในบางครั้ง และมีกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเพียงร้อยละ

7.41 - 13.21 เท่านั้นตอบว่ากรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการและเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานของทางราชการบ่อยครั้ง

สำหรับจำนวนผู้ผ่าน กรช. ที่เคยอ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ กับการอ่านประกาศของทางราชการ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มก็ตั้งแต่ร้อยละ 37.04 - 83.16 ตอบว่าเคยอ่านบ่อยครั้ง ส่วนการอ่านคำแนะนำหรือคำเชิญชวนต่าง ๆ ของราชการบ่อยครั้งมีเพียงร้อยละ 25.74 - 37.74

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.60 - 45.28 ตอบว่าเคยอ่านคำแนะนำหรือคำเชิญชวนต่าง ๆ ของทางราชการ อ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และอ่านป้ายประกาศของทางราชการนาน ๆ ครั้ง และมีผู้ไม่เคยอ่านเลยเพียงเล็กน้อยเท่านั้นคือร้อยละ 2.33 - 23.26

3.4 จปฐ. ข้อ 4 : เรื่องความปลอดภ้ยในชีวิตและทรัพย์สิน

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 4 เรื่องความปลอดภ้ยในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากกรช. ต่างกัน ให้นำเสนอในตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 4 เรื่องความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 4	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สศพ.		3. กสร. และ สศพ.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<u>จำนวนกลุ่มตัวอย่าง</u>	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) <u>การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน</u>								
<u>เคยอ่าน</u> เรื่องอ่าน*	27	62.79	35	66.04	25	65.79	13	48.15
- กฎหมายชาวบ้าน	11	25.58	21	39.62	15	39.47	7	25.93
- การป้องกันอุบัติเหตุ	7	16.28	9	16.98	8	21.05	4	14.81
- ยาเสพติดให้โทษ	4	9.30	6	11.32	10	26.32	4	14.81
- การรักษาสุขภาพร่างกาย	3	6.98	3	5.66	5	13.16	2	7.41
- การคุ้มครองกัน	2	4.65	3	5.66	5	13.16	2	7.41
- ระเบียบการอยู่เวรยาม	1	2.33	1	1.89	2	5.26	-	-
- ความปลอดภัยในบ้าน	-	-	1	1.89	1	2.63	-	-
<u>ไม่ได้อ่าน</u> เพราะ*	16	37.21	18	33.96	13	34.21	14	51.85
- ไม่สนใจ	11	25.58	15	28.30	12	31.58	10	37.04
- ไม่มีเวลา	3	6.98	8	15.07	7	18.42	5	18.52
- อ่านหนังสือไม่ค่อยออก	1	2.33	-	-	-	-	3	11.11
- ไม่มีเอกสาร	-	-	1	1.89	1	2.63	-	-
2) <u>การเขียนหรือบันทึกข้อความเกี่ยวกับการ รักษาทรัพย์สิน</u>								
<u>เคยเขียน</u> เรื่องที่เขียน*	15	43.88	19	35.85	15	39.47	16	59.26
- หักฉับปลาในนา	8	18.60	7	13.21	11	28.95	9	33.33
- ระวางนา	3	9.30	6	11.32	4	10.53	2	7.41
- อันตรายจากไฟฟ้ารั่ว	1	2.33	2	5.77	3	7.89	1	3.70

ตาราง 9 (ต่อ)

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปร. ข้อ 4	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สกช.		3. กสร. และ สกช.		4. ไม่มีกิจการ ตัวเอง	
	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ
ไม่เคยเขียน เพราะ*	28	65.12	34	64.15	23	60.53	11	40.74
- ไม่ทราบว่าเขียนอะไร	14	32.56	11	20.75	15	39.47	10	37.04
- ไม่สนใจ	12	27.90	10	18.87	13	34.21	2	7.41
- เขียนหนังสือไม่ค่อยได้	1	2.33	3	5.66	1	2.63	5	18.52
- มีคนอื่นเขียนแทน	1	2.33	2	3.77	1	2.63	-	-
3) ความสามารถในการรู้ด้านหนังสือไปใช้								
ในชีวิตประจำวันในเรื่องความปลอดภัย								
ในชีวิตและทรัพย์สิน								
- นำไปใช้ได้มาก	31	72.09	38	71.70	29	76.32	15	55.56
- นำไปใช้ได้บ้าง	9	20.93	8	15.09	6	15.79	10	37.04
- นำไปใช้ไม่ได้เลย	3	6.98	7	13.21	3	7.89	4	14.81
- ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ* ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายประเด็น จำนวนคำตอบจึงมากกว่าจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

จากตาราง 9 สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มร้อยละตั้งแต่ 48.15 - 66.04 ตอบว่าเคยอ่าน เรื่องที่มีผู้อ่านมากที่สุดคือร้อยละตั้งแต่ 25.58 - 39.62 ได้แก่กฎหมายชาวบ้าน ส่วนในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ ยาเสพติดให้โทษ การรักษาสุขภาพร่างกาย และการคุ้มครองที่ดินมีจำนวนผู้อ่านใกล้เคียงกัน คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 4.65 - 21.05

กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 33.96 – 51.85 ตอบว่าไม่เคยอ่าน สำหรับเหตุผลของ ผู้ตอบว่าไม่เคยอ่านเรียงลำดับจากมากที่สุด มีดังนี้คือ ไม่สนใจมีร้อยละตั้งแต่ 25.58 – 51.85 ไม่มีเวลา มีร้อยละตั้งแต่ 6.98 – 18.52 และเป็นที่น่าสังเกตว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง จาก กรช. ร้อยละ 11.11 ตอบว่าอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

เกี่ยวกับการเขียนหรือบันทึกข้อความเกี่ยวกับการรักษาทรัพย์สินนั้น ปรากฏว่ากลุ่ม ตัวอย่างแต่ละกลุ่มตั้งแต่ร้อยละ 40.74 – 65.12 ตอบว่าไม่เคยเขียน โดยให้เหตุผลที่ไม่เขียนว่า ไม่ทราบว่าจะเขียนอะไรร้อยละตั้งแต่ 20.75 – 39.47 รองลงมาได้แก่ไม่สนใจร้อยละตั้งแต่ 7.41 – 84.21 และเป็นที่น่าสังเกตว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 18.52 ตอบว่าเขียนหนังสือไม่ค่อยได้

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.85 – 59.26 ตอบว่าเคยเขียน โดยข้อความที่มีผู้เขียนมากที่สุด ได้แก่ ห้ามจับปลาในนา มีร้อยละตั้งแต่ 18.60 – 33.33 ส่วนข้อความที่ว่าอันตรายห้ามเก็บ ผักไปรับประทาน ระวังหมากู และอันตรายห้ามปีนป่ายคันไม้ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือระหว่างร้อยละ 2.33 – 14.81

2. การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปรากฏว่า มีผู้ตอบว่านำไปใช้มากระหว่าง 55.56 – 76.82 มีผู้ตอบว่านำไปใช้ได้บ้างกับนำไปใช้แทบไม่ได้เลย มีจำนวนใกล้เคียงกัน คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 6.98 – 37.04 และเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีผู้ใดตอบว่า ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้เลย

3.5 จุด ข้อ 5 : เรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จุด ข้อ 5 เรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่จัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน ได้นำเสนอ ในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 5 ผลผลิตหรือการจัดหาอาหารของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจกกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

เรื่องที่ไม่ใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 5	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สศช.		3. กสร. และ สศช.		4. ไม้กิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<u>จำนวนกลุ่มตัวอย่าง</u>	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) <u>การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับ การใช้ยา ยาปราบศัตรูพืช</u>								
- บ่อยครั้ง	9	20.93	19	35.85	15	39.47	4	14.81
- บางครั้ง	17	39.53	14	26.42	11	28.95	6	22.22
- เคยไม่ได้อ่าน	8	18.60	17	32.08	7	18.42	10	37.04
- ไม่เคยอ่าน	9	20.93	3	5.66	5	13.16	7	25.93
2) <u>การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับ การเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์</u>								
- บ่อยครั้ง	9	20.93	12	22.64	11	28.95	6	22.22
- บางครั้ง	16	37.21	20	37.74	18	47.37	7	25.93
- เคยไม่ได้อ่าน	17	39.53	16	30.19	7	18.42	11	40.74
- ไม่เคยอ่าน	1	2.33	5	9.33	2	5.26	3	11.11
3) <u>การอ่านเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับการ ใช้ยา ยาปราบศัตรูพืช การเลือก พันธุ์พืช</u>								
- บ่อยครั้ง	8	18.60	14	26.42	15	39.47	3	11.11
- บางครั้ง	17	39.53	18	33.96	11	28.95	5	18.52
- เคยไม่ได้อ่าน	7	16.28	10	18.87	8	21.05	13	48.15
- ไม่เคยอ่าน	11	25.58	11	20.75	4	10.53	6	22.22

ตาราง 10 (ต่อ)

เรื่องที่น่าสนใจตามเกณฑ์ จร. ข้อ 5	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สช.		3. กสร. และ สช.		4. ไม่มีการรวม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (ก)	ร้อยละ	ความถี่ (ก)	ร้อยละ	ความถี่ (ก)	ร้อยละ	ความถี่ (ก)	ร้อยละ
4) การอ่านฉลากที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์ ยาบำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์								
- บ่อยครั้ง	14	32.56	13	24.53	10	26.32	10	37.04
- บางครั้ง	17	39.53	16	30.19	21	55.26	12	44.44
- แทบไม่ได้อ่าน	6	13.95	18	33.96	4	10.53	2	7.41
- ไม่เคยอ่าน	6	13.95	6	11.32	3	7.89	3	11.11
5) การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เกี่ยวกับอาชีพ								
- บ่อยครั้ง	1	2.33	2	3.77	3	7.89	-	-
- บางครั้ง	7	16.28	9	16.98	11	28.95	2	7.41
- นาน ๆ ครั้ง	11	25.58	12	22.64	12	31.58	14	51.85
- ไม่เคย	24	55.81	30	56.60	12	31.58	11	40.74

จากตาราง 10 สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันเรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าเคยอ่านเอกสารหรือบทความการใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์ คู่มือเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช การเลือกพันธุ์พืชและฉลากที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์ บำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์ ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตอบว่าอ่านบางครั้ง มีจำนวนใกล้เคียงกันก็อยู่ในระหว่างร้อยละ 18.52 - 47.37 ยกเว้นในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรมสช. มีผู้ตอบว่าเคยอ่านฉลากที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์ ยาบำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์มากที่สุด คือร้อยละ 55.26 นอกจากนั้นก็มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้ง แทบไม่ได้อ่าน และไม่เคยอ่านเลย มีจำนวน

เพียงเล็กน้อย ก็มีเพียงจากร้อยละ 2.33 - 39.47 ยกเว้นในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก
 ครช. ร้อยละ 48.15 ตอบว่าแทบไม่ได้อ่านเลย

สำหรับการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของ
 กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มร้อยละตั้งแต่ 31.58 - 56.60 ตอบว่าไม่เคยเขียน นอกจากนั้นก็มีกลุ่มตัวอย่าง
 ที่ตอบว่าเขียนบ่อยครั้งและนาน ๆ ครั้ง มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือระหว่างร้อยละ 16.28 - 31.58
 ยกเว้นในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. มีผู้ตอบว่าเขียนบางครั้ง ร้อยละ 7.41 และ
 นาน ๆ เขียนครั้ง ร้อยละ 51.85

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเขียนบ่อยครั้งมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือร้อยละ 2.33 - 7.89
 และเป็นที่น่าสนใจว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ไม่มีผู้ใดตอบว่าเขียนบ่อยครั้งเลย

3.6 จปฐ. ข้อ 6 : เรื่องการวางแผนครอบครัว

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 6 เรื่องการวางแผนครอบครัว
 ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน
 ได้นำเสนอในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 6 เรื่องการวางแผนครอบครัว
แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 6	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กรร.		2. สกช.		3. กรร. และ สกช.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (กม)	ร้อยละ	ความถี่ (กม)	ร้อยละ	ความถี่ (กม)	ร้อยละ	ความถี่ (กม)	ร้อยละ
จำนวนครัวตัวอย่าง	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) <u>การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับ</u> <u>การวางแผนครอบครัว</u> <u>เคยอ่าน เรื่องที่อ่าน*</u>	21	48.84	48	90.57	35	92.11	20	74.07
- การวางแผนครอบครัว	19	44.19	31	58.49	29	76.32	17	62.96
- การศึกษาคุมกำเนิด	8	18.60	15	28.30	20	52.63	12	44.44
- การทำอนามัยชาย-หญิง	9	20.93	14	26.42	3	7.87	2	7.41
- การใส่ห่วงอนามัย	8	18.60	11	20.75	2	5.26	2	7.41
- การศึกษาคุมกำเนิด	1	2.33	2	3.77	3	7.89	-	-
- การใช้ถุงยางอนามัย	1	2.33	2	3.77	-	-	-	-
<u>ไม่ได้อ่าน เพราะ*</u>	22	51.16	5	9.43	3	7.89	7	25.93
- ไม่มีเวลา	17	39.53	3	5.66	1	2.63	5	18.52
- ไม่สนใจเพราะอายุมากแล้ว	13	30.23	2	3.77	1	2.63	3	11.11
- ทำจนแล้ว	2	4.65	1	1.89	1	2.63	-	-
- อ่านหนังสือไม่ค่อยออก	1	2.33	-	-	-	-	2	7.41
- ไม่มีเอกสาร	1	2.33	-	-	-	-	-	-
2) <u>การบันทึกเกี่ยวกับการนัดหมายในเรื่อง</u> <u>การวางแผนครอบครัว</u> <u>เคยเขียน เรื่องที่เขียน*</u>	30	69.77	28	52.83	26	68.42	16	59.26
- บันทึกตรวจห่วงอนามัย	11	25.58	14	26.42	10	26.32	7	25.93
- บันทึกศึกษาคุมกำเนิด	17	39.53	8	15.07	8	21.05	4	14.81
- บันทึกความทรงจำเกี่ยวกับการศึกษา คุมกำเนิด	3	6.98	6	11.32	8	21.05	5	18.52

ตาราง 11 (ต่อ)

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 6	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. ศกษ.		3. กสร. และ ศกษ.		4. ไม้กัการรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยเขียน เพราะ*	13	30.23	25	47.17	12	31.58	11	40.74
- ไม่ทราบว่าจะเขียนไปทำไม	9	20.93	11	20.75	8	21.05	7	25.93
- ทำจนแล้ว	7	16.28	8	15.07	4	10.53	2	7.41
- ไม่มีเวลา	3	6.98	2	3.77	3	7.89	5	18.52
3) ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในเรื่อง การวางแผนครอบครัว								
- สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองและ แนะนำคนอื่น	21	48.84	45	84.91	30	78.95	20	74.07
- ปฏิบัติด้วยตนเอง	19	44.19	7	13.21	8	21.05	6	22.22
- แนะนำคนอื่น	-	-	-	-	-	-	-	-
- ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ ได้เลย	3	6.98	1	1.89	-	-	1	3.70

หมายเหตุ* ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายประเด็น จำนวนคำตอบจึงมากกว่าจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

จากตาราง 11 สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างร้อยละตั้งแต่ 48.84 - 92.11 ตอบว่าเคยอ่าน เรื่องที่มีผู้อ่านมากที่สุดตามลำดับได้แก่ การวางแผนครอบครัว คือ ตั้งแต่ร้อยละ 44.79 - 76.32 รองลงมาได้แก่การกินยาคุมกำเนิดมี ร้อยละตั้งแต่ 18.60 - 52.63

กลุ่มตัวอย่างจำนวนเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 9.43 - 25.93 ยกเว้นหมู่บ้านที่มี เฉพาะกิจกรรม กสร. มีร้อยละ 51.16 ตอบว่าไม่เคยอ่านโดยให้เหตุผลที่ไม่อ่านจากมากไปหาน้อย คือไม่มีเวลากับไม่สนใจเพราะอายุมากแล้วมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือตั้งแต่ร้อยละ 2.63 - 39.53

และเป็นที่น่าสังเกตว่าในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 7.41 ตอบว่าอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

ส่วนในเรื่องการบันทึกเกี่ยวกับการนัดแพทย์ในเรื่องการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าเคยเขียนมีจำนวนร้อยละ 52.82 - 69.77 โดยข้อความที่มีผู้เขียนมาก ได้แก่ วันนัดตรวจห้วงอนามัย กับวันนัดศึกษาคูณก่าเน็ค มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละตั้งแต่ 14.81 - 39.53

กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละระหว่าง 30.23 - 47.17 ตอบว่าไม่เคยเขียนโดยให้เหตุผลในการที่ไม่เขียนร้อยละตั้งแต่ 20.75 - 25.93 ว่าไม่ทราบว่าจะเขียนไปทำไม และตอบว่าทำมันแล้วกับไม่มีเวลามีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละระหว่าง 3.77 - 18.52

2. การนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ เรื่องวางแผนครอบครัว ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และแนะนำคนอื่นให้ปฏิบัติด้วยระหว่างร้อยละตั้งแต่ 48.84 - 84.91 และมีกลุ่มตัวอย่างตอบว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้เฉพาะตนเอง มีร้อยละ 13.21 - 22.22 ยกเว้นในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีถึงร้อยละ 44.19 ที่ตอบว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้เฉพาะตนเอง

3.7 จปฐ. ข้อ 7 : เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 7 เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน ได้นำเสนอในตาราง 12 ดังต่อไปนี้

ตาราง 12 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 7 เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 7	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สชช.		3. กสร. และ สชช.		4. ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง	
	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ	ความถี่ (น)	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) การอ่านข้อความในหนังสือเป็นประจําหรือแผ่นลิขิตโฆษณา								
- บ่อยครั้ง	2	4.65	5	9.43	4	10.53	1	3.70
- บางครั้ง	23	53.49	17	32.08	24	63.16	16	59.26
- เฉพาะไม่ได้อ่านเลย	14	32.56	20	37.74	8	21.05	7	25.93
- ไม่เคยอ่านเลย	4	9.30	11	20.75	2	5.26	3	11.11
2) การอ่านป้ายประกาศในหมู่บ้านหรือชุมชน								
- บ่อยครั้ง	26	60.47	16	35.85	27	71.05	11	40.74
- บางครั้ง	11	25.58	19	35.85	7	18.42	10	37.04
- เฉพาะไม่ได้อ่านเลย	5	11.63	8	15.10	3	7.87	4	14.81
- ไม่เคยอ่านเลย	1	2.33	7	13.20	1	2.63	2	7.41
3) การอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบํ้าต่าง ๆ								
- บ่อยครั้ง	19	44.19	9	16.98	28	73.68	7	25.93
- บางครั้ง	11	25.58	20	37.74	5	13.16	12	44.44
- เฉพาะไม่ได้อ่านเลย	12	27.91	19	35.85	4	10.52	5	18.52
- ไม่เคยอ่านเลย	1	2.33	5	9.43	1	2.63	3	11.11

ตาราง 12 (ต่อ)

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ ปร. ข้อ 7	ประเภทของงานบ้าน							
	1. กสร.		2. สกษ.		3. กสร. และ สกษ.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (ชม)	ร้อยละ	ความถี่ (ชม)	ร้อยละ	ความถี่ (ชม)	ร้อยละ	ความถี่ (ชม)	ร้อยละ
4) <u>การเขียนคำเชิญสมาชิกลงกิจกรรม</u> <u>หรือเขียนบ้านเข้าร่วมประชุม</u>								
- บ่อยครั้ง	-	-	2	3.77	3	7.87	-	-
- บางครั้ง	4	9.30	8	15.10	5	13.16	4	14.81
- เฉพไม่ได้เขียนเลย	6	13.95	10	18.87	6	15.79	5	18.52
- ไม่ได้เขียนเลย	33	76.74	33	62.26	24	63.16	18	66.67
5) <u>การเขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยลง</u> <u>ในแผ่นเรียนกิจกรรม กสร. หรือ</u> <u>สกษ. หรือกิจกรรมอื่น</u>								
- บ่อยครั้ง	1	2.33	1	1.89	2	5.26	-	-
- บางครั้ง	8	18.60	9	16.98	11	28.95	2	7.41
- เฉพไม่ได้เขียนเลย	5	11.63	19	35.85	10	26.32	3	11.11
- ไม่ได้เขียนเลย	19	44.19	24	45.28	15	39.47	22	81.48
6) <u>การเขียนในโอกาสการเลือกตั้งใน</u> <u>ระดับต่าง ๆ</u>								
- บ่อยครั้ง	13	30.23	21	39.62	20	52.63	8	29.63
- บางครั้ง	7	16.28	25	47.17	11	28.95	3	11.11
- เฉพไม่ได้เขียนเลย	11	25.58	2	3.77	3	7.87	10	37.04
- ไม่เคยเขียนเลย	12	27.91	5	9.43	4	10.53	7	25.93

จากตาราง 12 สรุปได้ดังนี้

การนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเคยอ่านข้อความในหนังสือเชิญประชุมหรือผ่านปลิวโฆษณา อ่านป้ายประกาศในหมู่บ้านหรือชุมชน และอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เป็นบางครั้งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คืออยู่ในระหว่าง 25.58 - 63.16 ยกเว้นในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ที่อ่านป้ายโฆษณาในหมู่บ้านหรือชุมชนบางครั้งร้อยละ 18.42 แต่อ่านบ่อยครั้งร้อยละ 71.05 และอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ บางครั้งร้อยละ 13.16 แต่อ่านบ่อยครั้งร้อยละ 73.68

เกี่ยวกับการเขียนคำเชิญสมาชิกกลุ่มกิจกรรมหรือเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมกับการเขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยลงในแผ่นเรียนในกิจกรรม กสร. หรือ สคช. หรือกิจกรรมกลุ่มนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยเขียนเลย คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 39.47 - 66.67 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเขียนข้อความหรือเครื่องหมายสำหรับการเลือกตั้งต่าง ๆ เพียงร้อยละ 9.43 - 27.91 เท่านั้น

3.8 จปฐ. ข้อ 8 : เรื่องการพัฒนาจิตใจ

ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 8 เรื่องการพัฒนาจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน ให้นำเสนอในตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ลักษณะการนำความรู้จากหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 8 เรื่องการพัฒนาจิตใจ
ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่
ต่างกัน

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. ข้อ 8	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สศช.		3. กสร. และ สศช.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	43	100.00	53	100.00	38	100.00	27	100.00
1) การอ่านเอกสารหรือบทความที่เกี่ยวข้อง เรื่องหลักศาสนา คำสอน บทสวดมนต์ หรือการพัฒนาจิตใจ								
<u>เคยอ่าน</u> <u>เรื่องอ่าน*</u>	21	48.84	31	58.49	20	52.63	12	44.44
- ที่ 5, 8	8	18.60	17	32.08	8	21.05	5	18.52
- คำอาราธนาศีล	7	16.28	8	15.10	6	15.79	4	14.81
- การปฏิบัติธรรม	3	6.98	2	3.77	4	10.53	3	11.11
- เจ็ดตำนาน	4	9.30	5	9.43	2	5.26	2	7.41
- ท้าวศรีเข้า-เย็น	3	6.98	4	7.55	4	10.53	1	3.70
- บทสวดมนต์	3	6.98	5	9.43	1	2.63	1	3.70
- พระคัมภีร์	1	2.33	1	1.89	2	5.26	-	-
<u>ไม่เคยอ่าน</u> <u>เพราะ*</u>	22	51.16	22	41.51	18	47.37	15	55.56
- ไม่มีเวลา	11	25.56	12	22.64	10	26.32	12	44.44
- ไม่สนใจ	9	20.93	8	15.10	6	15.79	7	25.93
- อ่านหนังสือไม่ค่อยออก	1	2.33	-	-	-	-	3	11.11
- ไม่มีเอกสาร	3	2.33	4	7.55	5	13.16	1	3.70
- สายตาไม่ค่อยดี	-	-	1	1.89	2	5.26	-	-

ตาราง 13 (ต่อ)

เรื่องนำไปใช้ตามเกณฑ์ ปร. ข้อ 8	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1. กสร.		2. สช.		3. กสร. และ สช.		4. ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
2) การเขียนข้อความเกี่ยวกับหลักทำสมา คำสอน บทสวดมนต์ คติธรรม หรือเรื่อง เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ								
เคยเขียน เรื่องที่เขียน*	12	27.91	18	33.96	16	42.11	13	48.15
- ทำได้ทันที	3	2.33	7	13.21	9	23.68	5	18.52
- เสร็จตาม	4	9.30	5	9.43	3	7.87	4	14.81
- คมดแต่ไม่ถึงขั้นของ	4	9.30	3	5.66	3	7.87	2	7.41
- ทั่วถึงไม่ทั่วถึง	3	2.30	4	7.55	2	5.26	2	7.41
- การเขียนเป็นขั้นตอนของการให้	2	4.65	3	5.66	1	2.63	1	3.70
ไม่เคยเขียน เพราะ*	31	72.00	35	66.34	22	57.89	14	51.85
- ไม่มีเวลา	24	55.81	31	58.09	19	50.00	12	44.44
- ไม่สนใจ	12	27.91	14	26.42	7	18.42	5	18.52
- เขียนหนังสือไม่ค่อยได้	-	-	1	1.89	-	-	7	25.93
3) ความสามารถนำความรู้ไปใช้เกี่ยวกับ เรื่องการพัฒนาจิตใจ								
- นำไปใช้ได้ทันที	29	67.44	31	58.49	30	78.95	12	44.44
- นำไปใช้ได้บ้าง	8	18.60	9	16.98	5	13.16	7	25.93
- นำไปใช้ไม่ได้	4	9.30	5	9.43	2	5.26	2	7.41
- ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย	2	4.65	8	15.09	1	2.63	6	22.22

หมายเหตุ* ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายประเด็น จำนวนคำตอบจึงมากกว่าจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

จากตาราง 13 สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับหลักศาสนา คำสอน บทสวดมนต์ หรือการพัฒนาจิตใจ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตอบว่าเคยอ่านและไม่เคยอ่านมีจำนวนใกล้เคียงกันคืออยู่ในระหว่างร้อยละ 41.51 - 58.49

สำหรับเรื่องที่มีผู้อ่านมาก ได้แก่ คีล 5,8 มีร้อยละตั้งแต่ 44.44 - 58.49 รองลงมาได้แก่คำอาราธนาเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม มีจำนวนผู้อ่านใกล้เคียงกัน คือระหว่างร้อยละ 3.77 - 16.28

ส่วนเหตุผลของผู้ที่ตอบว่าไม่อ่านมีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ไม่มีเวลากับไม่สนใจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละระหว่าง 15.10 - 44.44 และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 11.11 ตอบว่าอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเขียนข้อความเกี่ยวกับหลักศาสนา คำสอน บทสวดมนต์ กติธรรม หรือเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจจำนวนระหว่างร้อยละ 51.00 - 72.09 โดยมีผู้ให้เหตุผลมากที่สุดว่าไม่มีเวลาจำนวนร้อยละตั้งแต่ 44.44 - 58.09 ตอบว่าไม่สนใจร้อยละตั้งแต่ 18.52 - 27.91 และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ร้อยละ 25.93 ตอบว่าเขียนหนังสือไม่ค่อยได้

2. การนำความรู้จากหนังสือไปใช้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาจิตใจ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างตอบว่านำไปใช้ได้มาก คือ อยู่ในระหว่างร้อยละ 44.44 - 78.95 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่านำไปใช้แทบไม่ได้กับไม่สามารถนำไปใช้ได้เลยมีจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละตั้งแต่ 2.63 - 9.43

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้มี 4 ข้อ คือ

1. ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความเข้าใจด้านการอ่านแตกต่างกัน

2. ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกัน

3. ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถด้านการคิดเลขแตกต่างกัน

4. ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้แตกต่างกัน

ในที่นี้จะเสนอผลการทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความเข้าใจด้านการอ่านแตกต่างกัน นั้น ให้นำเสนอค่าสถิติในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 เปรียบเทียบความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง

ความเข้าใจด้านการอ่าน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Between)	3	34.41	11.47	5.19**
ภายในกลุ่ม (Within)	157	346.65	2.21	
รวมทั้งหมด	160	381.05		

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 สรุปได้ดังนี้

การเปรียบเทียบความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ ปรากฏว่าผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีคะแนนความเข้าใจด้านการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านระหว่างกลุ่ม ตามวิธีการของทูเก้ (Tukey's HSD test) ให้นำเสนอในตาราง 15 ต่อไปนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านระหว่างกลุ่ม

	$\bar{X}_4$ (8.37)	$\bar{X}_1$ (9.07)	$\bar{X}_3$ (9.45)	$\bar{X}_2$ (9.70)
$\bar{X}_4$ (ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง)	-	0.70	1.08*	1.33**
$\bar{X}_1$ (กสร.)		-	0.38	0.63
$\bar{X}_3$ (กสร. และ สกช.)			-	0.25
$\bar{X}_2$ (สกช.)				-

HSD = $q(\alpha, df) \sqrt{\frac{MS_E}{n}}$	.01 = 1.10,	.05 = 0.91
---	-------------	------------

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบในตาราง 15 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 คู่ คือ

1. ระหว่างหมู่บ้านที่มีกิจกรรม สกช. กับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช.
2. ระหว่างหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง 2 อย่าง คือ กสร. และ สกช. กับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช.

จากความแตกต่างทั้ง 2 ข้อ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรม สกช. อย่างเดียว กับหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง 2 อย่าง คือ กสร. และ สกช. มีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช.

4.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันนั้น ได้นำเสนอค่าสถิติในตาราง 16 ต่อไปนี้

ตาราง 16 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่าง

ความสามารถด้านการเขียน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Between)	3	25.36	8.45	1.53
ภายในกลุ่ม (Within)	157	869.85	5.54	
รวมทั้งหมด	160	895.21		

ผลการทดสอบในตาราง 16 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน มีความสามารถด้านการคิดเลขแตกต่างกันหรือไม่ ให้นำเสนอค่าสถิติในตาราง 17 ต่อไปนี้

ตาราง 17 เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่าง

ความสามารถด้านการคิดเลข	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Between)	3	34.91	11.64	3.04*
ภายในกลุ่ม (Within)	157	602.03	3.83	
รวมทั้งหมด	160	636.94	15.47	

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแปรปรวนในตาราง 17 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ให้นำค่าเฉลี่ยมาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยวิธีการของทูเก้ (Tukey's SHD test) ต่อไป ด้วยการทดสอบในตาราง 18 ต่อไปนี้

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดเลขระหว่างกลุ่ม

	$\bar{X}_4$ (8.07)	$\bar{X}_3$ (8.95)	$\bar{X}_1$ (9.14)	$\bar{X}_2$ (9.45)
$\bar{X}_4$ (ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง)	-	0.88	1.07	1.38*
$\bar{X}_3$ (กสร. และ สกช.)		-	0.19	0.50
$\bar{X}_1$ (กสร.)			-	0.31
$\bar{X}_2$ (สกช.)				-

$$HSD = q(\alpha, df) \sqrt{\frac{MS_E}{N}} \quad .01 = 1.41, \quad .05 = 1.16$$

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบในตาราง 18 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงคู่เดียวคือ ระหว่างหมู่บ้านที่มีกิจกรรม สกช. กับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กสร. นอกนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรม สกช. สูงกว่าของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กสร.

4.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "ผู้ผ่าน กสร. ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กสร. ต่างกัน มีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้แตกต่างกัน" นั้นได้นำมาเสนอค่าเฉลี่ยโดยหยิบยกมาจากข้อคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีการจัดอันดับคะแนนเป็น 4 อันดับ เอมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ค่าเฉลี่ยเหล่านี้จึงเป็นเสมือนดัชนีชี้วัดลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ ตามเกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ ซึ่งสามารถเอามาเปรียบเทียบได้ 22 ประเด็น ดังแสดงในตาราง 19 ต่อไปนี้

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มีกิจกรรม
ต่อเนื่องต่างกัน

กระหังกำถาม	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1.ภสร.		2.สศช.		3.ภสร.และ สศช.		4.ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ความสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในเรื่องอาหารและโภชนาการ	2.50	0.32	2.61	0.11	2.74	0.14	2.00	0.68
2. ความสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	2.13	0.42	2.10	0.41	2.24	0.42	1.76	0.36
3. โอกาสไปศึกษากับหน่วยงานราชการ	2.02	0.22	2.47	0.09	2.58	0.12	2.04	0.28
4. การกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการ	2.04	0.22	2.04	0.06	2.41	0.07	2.01	0.18
5. การเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานของทางราชการ	2.00	0.12	2.90	0.12	2.75	0.15	2.07	0.38
6. การอ่านคำแนะนำหรือคำเชิญชวนของทางราชการ	2.03	0.32	2.91	0.08	2.09	0.13	2.02	0.21
7. การอ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ	2.01	0.21	2.03	0.10	2.07	0.11	0.06	0.35
8. การอ่านป้ายประกาศของทางราชการ	2.02	0.23	2.47	0.09	2.58	0.12	2.04	0.28
9. ความสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.31	0.22	2.41	0.25	2.03	0.32	1.86	0.40
10. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการใช้ยา ยารักษาโรค	2.07	0.22	2.43	0.22	2.47	0.27	1.93	0.28
11. การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์	2.10	0.23	2.21	0.24	2.54	0.32	1.95	0.33
12. การอ่านเอกสารที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับการใช้ยา ยารักษาโรค การเลือกพันธุ์พืช	2.04	0.21	2.65	0.20	2.40	0.22	1.91	0.23
13. การอ่านเอกสารที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์ ยาบำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์	2.13	0.21	2.84	0.22	2.52		2.00	0.13
14. การจัดทำบัญชีรายรับ-จ่ายเกี่ยวกับอาชีพ	2.06	0.23	2.02	0.22	2.42		1.86	0.46
15. ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในเรื่องการวางแผนครอบครัว	1.64	0.22	2.52	0.25	2.68	0.28	2.50	0.36
16. การอ่านข้อความในหนังสือเชิญประชุมหรือแจ้งมติของสภา	2.16	0.22	2.55	0.24	2.74	0.13	2.00	0.28

ตาราง 19 (ต่อ)

กระทรวง/หน่วยงาน	ประเภทของหมู่บ้าน							
	1.กสร.		2.สขช.		3.กสร.และ สขช.		4.ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
17. การอ่านป้ายประกาศในหมู่บ้านหรือชุมชน	2.30	0.12	2.45	0.21	2.84	0.04	2.10	0.24
18. การอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ	2.02	0.32	2.56	0.27	2.60	0.19	1.90	0.32
19. การเขียนคำใบ้สมาชิกกลุ่มกิจกรรมหรือเขียนบ้านเข้าร่วม ประชุม	2.01	0.21	2.40	0.24	2.54	0.13	1.38	0.28
20. การเขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยลงในแผ่นเรียนในกิจกรรม กสร. และ สขช. หรือกิจกรรมกลุ่ม	2.08	0.23	2.45	0.23	2.94	0.12	1.93	0.27
21. การเขียนในโอกาสการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ	2.39	0.22	2.80	0.25	2.74	0.14	2.69	0.29
22. ความสามารถนำความรู้ไปใช้เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ	2.16	0.22	2.53	0.24	2.68	0.30	1.56	0.44
รวม	2.12	0.26	2.45	0.23	2.60	0.25	1.96	0.39

ในตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ ซึ่งมีอยู่ 22 ประเด็น/คำถาม เมื่อเฉลี่ยทั้ง 22 ประเด็น พบว่าหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สขช. มีค่าเฉลี่ย 2.60 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สขช. มีค่าเฉลี่ย 2.45 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.96 อย่างไรก็ตามในตารางนี้ไม่สามารถชี้วัดได้ว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้นำค่าเฉลี่ยนี้ไปตรวจสอบนัยสำคัญต่อไปในตาราง 20 ต่อไป

ตาราง 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่าง จากหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ที่ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Between)	3	35.17	11.72	17.42**
ภายในกลุ่ม (Within)	157	131.29	0.95	
รวมทั้งหมด	160	166.46		

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลจากการทดสอบความแปรปรวนในตาราง 20 ปรากฏว่าผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. ต่างกัน มีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้นำค่าเฉลี่ยมาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามวิธีการของทูคส์ต่อไปด้วยการทดสอบในตาราง 21 ต่อไปนี้

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ระหว่างกลุ่ม

	$\bar{X}_4$ (1.96)	$\bar{X}_1$ (2.12)	$\bar{X}_2$ (2.45)	$\bar{X}_3$ (2.60)
$\bar{X}_4$ (ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง)	-	0.16	0.49	0.64*
$\bar{X}_1$ (กสร.)		-	0.33	0.48
$\bar{X}_2$ (สคช.)			-	0.15
$\bar{X}_3$ (กสร. และ สคช.)				-

$$HSD = q(\alpha, df) \sqrt{\frac{MS_E}{n}} \quad .01 = 0.67, \quad .05 = 0.54$$

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 21 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงคู่เดียวคือ ระหว่างหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. กับหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช. นอกนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. มีค่าเฉลี่ยลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก ครช.

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยได้เริ่มจัดการศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2460 แม้จะเป็นเวลากว่า 60 ปีมาแล้วที่รัฐบาลลงทุนจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน แต่ก็ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ในปี พ.ศ. 2523 มีการคาดคะเนว่ามีผู้ไม่รู้หนังสืออายุ 10 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 14.5 ของประชากรทั้งประเทศ

มาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือให้เหลือร้อยละ 10.5. ดังนั้นในปี พ.ศ. 2527 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้จัดให้มีการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอนให้ผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 14-50 ปี สามารถอ่าน-เขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไป

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2529 การดำเนินงาน กรช. สามารถให้ประชาชนรู้หนังสือเพิ่มขึ้นจำนวน 498,399 คน และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อ่านออกเขียนได้แล้วกลับลืมหนังสือและสามารถพัฒนาความสามารถด้านหนังสือให้ดียิ่งขึ้น ในหลายจังหวัดได้จัดโครงการต่อเนื่องจาก กรช. ขึ้นที่จัดอย่างกว้างขวาง ได้แก่ โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.) และโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สชช.) มีการนำเกณฑ์ จปฐ. มากำหนดเนื้อหาและกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทด้วย

การศึกษารุ่นนี้ได้ดำเนินการในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่สามารถดำเนินงาน กรช. ได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือสามารถสอนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 8,431 คนให้สามารถรู้หนังสือครบหมดทุกคนตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 และได้ดำเนินงานต่อเนื่องจาก กรช. ทั้ง 2 โครงการ คือ กสร. และ สชช. การศึกษารุ่นนี้เป็นการตรวจสอบสภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องแตกต่างกัน 4 ประเภทคือ (1) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. (2) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สชช. (3) หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สชช. และ (4) หมู่บ้านที่ไม่มี

กิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ผลจากการศึกษากันกว่าจะให้ประโยชน์ในการนำไปประกอบการพิจารณา
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดกาฬสินธุ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการรู้หนังสือของประชาชนผู้ผ่าน กรช. ในจังหวัดกาฬสินธุ์โดยมุ่ง
ตรวจสอบ 3 ด้านคือ
 - 1.1 ความเข้าใจด้านการอ่าน
 - 1.2 ความสามารถด้านการเขียน
 - 1.3 ความสามารถด้านการคิดเลข
2. เพื่อศึกษาลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ผ่าน
กรช. โดยใช้เกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ เป็นเครื่องชี้วัด
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้ผ่าน กรช. ที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องต่างกัน รวมทั้งหมู่บ้าน
ที่ไม่จัดโครงการต่อเนื่องด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกดำเนินการในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้แก่ผู้ผ่าน
กรช. ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งครอบคลุม 12 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 8,431 คน เมื่อ
เมื่อนับถึงปี พ.ศ. 2529 การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ทำการสุ่มประชากรข้างต้น จำนวน 161 คน เป็น
หญิงร้อยละ 59.10 เป็นชายร้อยละ 40.99 ช่วงอายุ 36-50 ปีมากที่สุดคือร้อยละ 45.34 รองลง
มาระหว่าง 20-35 ปีร้อยละ 37.27 อายุ 50 ปีขึ้นไปร้อยละ 17.30 กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วมี
ร้อยละ 91.93 ที่เหลือร้อยละ 4.97 เป็นม้าย ร้อยละ 1.96 เป็นโสด และร้อยละ 1.24 หย่าร้าง
กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.65 หนาเป็นอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรองมีทำไร่ร้อยละ 41.61 ทำสวนร้อยละ

18.53 อาชีพรองอย่างอื่นมีเพียงเล็กน้อย ได้แก่ รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ หาของป่าขาย และค้าขาย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.57 ตอบว่าไม่มีอาชีพรอง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกลุ่มมาจาก 3 อำเภอ โดยสุ่มมาอำเภอละ 4 หมู่บ้าน รวม 12 หมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่ต่างกัน 4 ประเภทคือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. และหมู่บ้านที่ไม่จัดกิจกรรมต่อเนื่อง

2. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ในการวิจัยครั้งนี้คือเอาประเภทของหมู่บ้านซึ่งจำแนกตามลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. โดยจำแนกหมู่บ้านออกเป็น 4 ประเภทคือ

- 1) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม กสร.
- 2) หมู่บ้านที่จัดเฉพาะกิจกรรม สกช.
- 3) หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช.
- 4) หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช.

2.2 ตัวแปรตาม แบ่งเป็น 2 ตัวแปรคือ

2.2.1 สภาพการรู้หนังสือ ได้แก่ สภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช. ซึ่งงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

- 1) ความเข้าใจคานการอ่าน
- 2) ความสามารถด้านการเขียน
- 3) ความสามารถด้านการคิดเลข

2.2.2 ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการรู้หนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์ จปฐ. 8 ประการเป็นเครื่องวัด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุดคือ

3.1 แบบสอบวัดสภาพการรู้หนังสือเป็นแบบสอบวัดของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ใช้ในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ใช้วัดความสามารถด้านหนังสือ 3 ด้านคือ

(1) ความเข้าใจด้านการอ่าน (2) ความสามารถด้านการเขียน และ (3) ความสามารถด้านการคิดเลข

3.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ ตามเกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยสำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มนี้ ใช้ F-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. สภาพการรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ความเข้าใจด้านการอ่าน จากการสอบวัดความเข้าใจด้านการอ่านจำนวน 161 คน จากหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภท พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. มีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 9.70$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ($\bar{X} = 9.45$) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ($\bar{X} = 9.07$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ($\bar{X} = 8.37$) เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 9.15 เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. อย่างเดียว กับหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง 2 อย่าง คือ กสร. และ สกช. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ส่วนที่เหลือนอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ✖

1.2 ความสามารถด้านการเขียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 8.79 รองลงมาได้แก่ หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ($\bar{X} = 8.63$) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ($\bar{X} = 8.08$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีคะแนนต่ำที่สุด $\bar{X} = 7.74$ เมื่อพิจารณารวมหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.31 ✖ เมื่อเทียบความสามารถด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านแต่ละประเภท ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ✖

1.3 ความสามารถด้านการคิดเลข พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. มีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่งคือ 9.45 รองลงมาหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ($\bar{X} = 9.14$) หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ($\bar{X} = 8.95$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 8.07 เมื่อพิจารณาหมู่บ้านทั้ง 4 ประเภทมีคะแนนเฉลี่ย 8.90 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีลักษณะการจัดกิจกรรม ต่อเนื่องจาก กรช. ต่างกัน พบว่าค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดเลขของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน ที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องจาก กรช. ที่เหลือ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

เมื่อพิจารณาลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ จปฐ. เป็นเกณฑ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 จปฐ. ข้อ 1 : เรื่องอาหารและโภชนาการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน ที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ตอบว่าเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับเรื่องอาหารและโภชนาการ มากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 96.23 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 76.32 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 72.10 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง ร้อยละ 48.15 เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าอ่านมากได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ อาหาร-ขนม สุขภาพอาหาร และอาหารที่มีประโยชน์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า ไม่เคยอ่านมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 3.77 หมู่บ้านที่มี ทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 23.68 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 27.90 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 51.85 โดยผู้ที่ตอบว่าไม่เคยอ่าน ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ไม่สนใจ และอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

สำหรับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในเรื่องอาหารและโภชนาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่านำไปใช้ได้มากนั้น ในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 46.51 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 45.28 หมู่บ้านที่มี ทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 44.74 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 29.63

และตอบว่านำไปใช้ได้บ้างมากที่สุดได้แก่หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 48.84 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 47.17 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 37.04 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่านำไปใช้แทบไม่ได้กับนำไปใช้ไม่ได้เลยมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2.2 จปฐ. ข้อ 2 : เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบว่าเคยได้รับความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม โดยได้รับจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ มีจำนวนมากที่สุดคือในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 97.37 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีร้อยละ 93.02 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 79.25 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 48.15 รองลงมาได้แก่การอ่านเอกสาร วารสาร แผ่นพับ และหนังสือต่าง ๆ นอกจากนั้นได้รับจากเพื่อนบ้าน พังวิทย์ และครูจากโทรศัพท์

สำหรับการนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่านำไปใช้ได้มากในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 81.58 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่านำไปใช้ได้บ้าง นำไปใช้แทบไม่ได้ และไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย มีจำนวนเพียงเล็กน้อย

2.3 จปฐ. ข้อ 3 : เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเคยไปติดต่อกับหน่วยงานราชการบ้าง คือในหมู่บ้านที่มีเฉพาะ สกช. มีร้อยละ 58.49 หมู่บ้านที่มีเฉพาะ กสร. มีร้อยละ 55.81 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 55.56 และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 44.74 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไปติดต่อบ่อยมากกับแทบไม่ได้ไปติดต่อเลยมีเพียงเล็กน้อย และไม่มีใครตอบว่าไม่เคยไปติดต่อเลย

สำหรับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เคยกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการมีจำนวนมากที่สุดคือในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 52.00 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 48.84 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 40.74 และหมู่บ้านที่มีทั้ง กสร. และ สกช. ร้อยละ 39.47 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยกรอกในบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง มีจำนวนเพียงเล็กน้อย

ในเรื่องการเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานราชการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เคยเขียนมีจำนวนมากที่สุด คือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 47.17 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 44.19 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 40.74 และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีร้อยละ 36.84 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเขียนบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และเขียนบ่อยครั้ง มีจำนวนรองลงมาตามลำดับ

เกี่ยวกับการอ่านคำแนะนำหรือคำเชิญชวนของทางราชการ พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าปฏิบัติมากในแต่ละเรื่องมีดังนี้คือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ตอบว่าอ่านบ่อยครั้ง และบางครั้งมากที่สุดคือมีร้อยละ 37.74 และ 45.28 ตามลำดับ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ตอบว่านาน ๆ อ่านครั้งมากที่สุด ร้อยละ 39.53 และที่ตอบว่าไม่เคยอ่านเลยในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีมากที่สุดคือร้อยละ 11.11

สำหรับการอ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมีจำนวนมากที่สุด คือ หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีร้อยละ 83.16 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 47.17 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 44.44 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 39.53 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยอ่านเลย มีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ส่วนการอ่านป้ายประกาศของทางราชการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมีจำนวนมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. มีร้อยละ 66.04 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 55.26 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 44.19 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 37.04 นอกจากนั้นก็มีผู้ที่ตอบว่าอ่านบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยอ่านเลยมีบ้างเล็กน้อย

2.4 จปฐ. ข้อ 4 : เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในหมู่บ้านประเภทต่าง ๆ ดังนี้คือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 66.04 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 65.79 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 62.79 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 48.15 เรื่องที่มีผู้อ่านมากได้แก่ กฎหมายชาวบ้าน การป้องกันอุบัติเหตุ ยาเสพติด

ให้โทษ การรักษาสุขภาพร่างกาย และการคุ้มครองที่ดิน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่เคยอ่าน พบว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีร้อยละ 51.85 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 37.21 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 34.21 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 33.96 โดยให้เหตุผลว่าไม่สนใจ ไม่มีเวลา และอ่านหนังสือไม่ค่อยออก กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยเขียนหรือบันทึกข้อความเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีร้อยละ 59.20 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. 43.88 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 39.47 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 35.85 เรื่องที่เขียนได้แก่ ห้ามจับปลาในนา อันตรายห้ามเก็บผักไปรับประทาน ระวังหมาคุ และอันตรายห้ามปีนป่ายต้นไม้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือตอบว่าไม่เคยเขียน โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าจะเขียนอะไร ไม่สนใจและเขียนหนังสือไม่ค่อยได้

สำหรับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ที่ตอบว่านำไปใช้ได้มากในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 76.32 รองลงมาในหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 72.09 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 71.32 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 55.56 ส่วนผู้ตอบว่านำไปใช้ได้บ้างกับนำไปใช้แทบไม่ได้เลยมีจำนวนเพียงเล็กน้อย แต่ไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่ได้นำไปใช้เลย

2.5 จปฐ. ข้อ 5 : เรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันในเรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร ในหลาย ๆ เรื่องที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช มีผู้ตอบว่าอ่านบ่อยครั้ง บางครั้ง และแทบไม่ได้อ่านเลย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เคยอ่านเลยมีจำนวนเพียงเล็กน้อย คือ หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีร้อยละ 25.93 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีร้อยละ 20.93 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 13.16 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 5.66

การอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมีดังนี้ หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 28.95 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 22.64 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 22.22

และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 20.93 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เคยอ่านมีเพียงเล็กน้อยคือ หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 11.11 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 9.33 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 5.26 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 2.33 ที่เหลือนอกจากนั้นซึ่งเป็นส่วนใหญ่ตอบว่าอ่านบางครั้งกับแทบไม่ได้อ่านเลย มีจำนวนใกล้เคียงกัน

การอ่านฉลากที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย/ยาปราบศัตรูพืช/การเลือกพันธุ์พืช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 39.47 ตอบว่าอ่านบางครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 39.53 ตอบว่าแทบไม่ได้อ่านเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 48.15 และตอบว่าไม่เคยอ่านเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 25.58

การอ่านฉลากที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์/ยาบำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 37.04 อ่านบางครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 55.26 แทบไม่ได้อ่านเลยคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 33.96 และไม่เคยอ่านเลยคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 13.95

ส่วนการทําบัญชีรายรับ-รายจ่ายเกี่ยวกับอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยทํา คือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 56.60 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 55.81 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 40.74 และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 31.58 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเขียนบ่อยครั้งมีเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องไม่มีใครตอบว่าเขียนบ่อยครั้งเลย

2.6 จปฐ. ข้อ 6 : เรื่องการวางแผนครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว คือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีร้อยละ 92.11 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 90.57 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 74.07 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 48.84 เรื่องที่อ่านได้แก่การวางแผนครอบครัว การกินยาคุมกำเนิด และการทำหมันชาย-หญิง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง

ตอบว่าไม่เคยอ่าน โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ไม่สนใจเพราะอายุมากแล้ว และอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

ในเรื่องการบันทึกเกี่ยวกับการนัดแพทย์ในเรื่องการวางแผนครอบครัว มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่ตอบว่าเคยบันทึก คือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 69.77 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 68.42 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 59.26 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 52.83 เรื่องที่บันทึกเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัดนัดตรวจห้วงอนามัย วันนัดคัดยาคูมาเกิด และบันทึกความทรงจำเกี่ยวกับการกินยาคุมกำเนิด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือตอบว่าไม่เคยบันทึก โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าจะบันทึกไปทำไม ทำมันแล้ว และไม่มีเวลา

สำหรับการนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าสามารถปฏิบัติด้วยตนเองและแนะนำคนอื่นมีจำนวนมาก คือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 84.91 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 75.95 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 74.07 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 48.84 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือตอบว่าสามารถปฏิบัติได้เฉพาะตนเองกับไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้เลย และไม่มีผู้ใดตอบว่านำไปแนะนำให้คนอื่นปฏิบัติเพียงอย่างเดียว

2.7 จปฐ. ข้อ 7 : เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเคยอ่านข้อความในหนังสือเชิญประชุมหรือแผ่นปลิวโฆษณาบางครั้ง คือ หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม และ สกช. ร้อยละ 63.16 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 59.26 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 53.49 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 32.08 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมีจำนวนน้อยที่สุดคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 10.53 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 9.43 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 4.65 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 3.70

การอ่านป้ายประกาศในหมู่บ้านหรือชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 71.05 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 60.47 หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 40.74 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะ

กิจกรรม สคช. ร้อยละ 35.85 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือนอกนั้นตอบว่าอ่านบางครั้ง แต่ไม่ได้อ่านเลย และไม่ได้อ่านเลย ตามลำดับ

เกี่ยวกับการอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ร้อยละ 73.68 ตอบว่าอ่านบางครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 44.44 ตอบว่าไม่ได้อ่านเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ร้อยละ 35.83 และไม่เคยอ่านเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 11.11

ส่วนการเขียนคำเชิญสมาชิกกลุ่มหรือเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยเขียนเลย คือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 76.74 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ร้อยละ 63.16 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ร้อยละ 62.26 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอ่านบ่อยครั้งมีเพียงเล็กน้อย

สำหรับการเขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยลงในแผ่นเรียนในกิจกรรม กสร. หรือ สคช. หรือกิจกรรมกลุ่ม ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่เคยเขียน คือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 81.48 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ร้อยละ 45.28 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 44.19 และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ร้อยละ 39.47 กลุ่มตัวอย่างที่เหลือนอกนั้นตอบว่าไม่ได้อ่านเลย อ่านบางครั้ง และอ่านบ่อยครั้ง ตามลำดับ

เกี่ยวกับการเขียนในโอกาสเลือกตั้งต่าง ๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเขียนบ่อยครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ร้อยละ 52.63 ตอบว่าเขียนบางครั้งมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ร้อยละ 47.17 ตอบว่าไม่ได้เขียนเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 37.04 และตอบว่าไม่เคยเขียนเลยมากที่สุดคือหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 27.91

2.8 จปฐ. ข้อ 8 : เรื่องการพัฒนาจิตใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยอ่านเรื่องเกี่ยวกับหลักศาสนา คำสอน บทสวดมนต์หรือการพัฒนาจิตใจ มีดังนี้คือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สคช. ร้อยละ 58.49 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สคช. ร้อยละ 52.63 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 48.84 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 44.44 เรื่อง

ที่มีผู้อ่านมาก ได้แก่ ที่ล 5, 8 คำอาราธนาที่ล และการปฏิบัติธรรม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือตอบว่าไม่เคยอ่าน โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ไม่สนใจ และอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

เกี่ยวกับการเขียนข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยเขียนมีดังนี้ คือหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 48.15 หมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 42.11 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 33.96 และหมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 27.91 เรื่องที่เขียนได้แก่ ทำดีได้ชั่วชั่วได้ชั่ว เชตอภัยทาน คนแลเป็นที่พึ่งของตน รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี และการให้อภัยเป็นยอดของการให้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือตอบว่าไม่เคยเขียน โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ไม่สนใจ และเขียนหนังสือไม่ค่อยได้

สำหรับการนำความรู้ไปใช้เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่านำไปใช้ได้มาก คือหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. ร้อยละ 78.95 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ร้อยละ 67.44 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 58.49 และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 44.44 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้เลยมีเพียงเล็กน้อย คือ หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 22.22 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ร้อยละ 15.09 หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีร้อยละ 4.65 และหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีร้อยละ 2.63

3. การทดสอบความแตกต่างในเรื่องลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีทั้งกิจกรรม กสร. และ สกช. มีค่าเฉลี่ยของลักษณะการนำความรู้ไปใช้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ซึ่งค่าเฉลี่ยนี้ได้มาจากข้อคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ที่สามารถนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยที่เปรียบเทียบกันได้ ค่าเฉลี่ยเหล่านี้จึงเปรียบเทียบกันโดยใช้วัดลักษณะการนำความรู้ไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. 8 ประการ ซึ่งสามารถเอามาเปรียบเทียบกันได้ 22 ประเด็น ส่วนกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านอื่นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายและเสนอแนะความคิด

1. สภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่าน กรช.

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 หมู่บ้านมีสภาพการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับที่ กล่าวคือคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่านเท่ากับ 9.50 ความสามารถด้านการเขียนเท่ากับ 8.31 และความสามารถด้านการคิดเลขเท่ากับ 8.90 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน นั่นก็หมายถึงกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านหนังสืออยู่ในระดับเพียงพอต่อการสื่อสารในการดำรงชีวิตประจำวันในท้องถิ่นชนบทได้

เมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง 3 ลักษณะ คือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. มีเฉพาะกิจกรรม สกช. และมีทั้ง 2 กิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจด้านการอ่าน ความสามารถด้านการเขียน และความสามารถด้านการคิดเลข สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ หมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง 3 ลักษณะ มีค่าเฉลี่ยสภาพการรู้หนังสือเท่ากับ 9.03 ขณะที่หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยเพียง 8.06 ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการประเมิน กรช. ทั่วประเทศของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อปี พ.ศ. 2530 ที่สรุปว่าผู้ผ่าน กรช. ที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อเนื่องแล้วทำให้มีความสามารถด้านการอ่าน-เขียน และคิดเลขเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.10 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 79 - 94) ในทัศนะส่วนตัวของผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง กรช. ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง กสร. และ สกช. หรือกิจกรรมอื่น ๆ นั้น มีผลทำให้ผู้ผ่าน กรช. ได้มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดเลข ได้อย่างกว้างขวาง และที่สำคัญคือมีผลต่อการป้องกันการลืมหนังสือของผู้ผ่าน กรช. ได้เป็นอย่างดีด้วย

2. ลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. 8 ประการนั้น มีผลสรุปคือ

2.1 ความสามารถในการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มตอบว่าสามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยที่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องตอบว่านำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องอาหาร และโภชนาการ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การวางแผนครอบครัว และการพัฒนาจิตใจ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง พบว่านำไปใช้มากเพียงเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

2.2 โอกาสการใช้ความรู้ด้านหนังสือ การใช้ความรู้ด้านหนังสือในโอกาสต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีโอกาสมากในกิจกรรมต่อไปนี้คือ การเขียนในแผ่นเรียนหรือกิจกรรมกลุ่ม การอ่านป้ายประกาศ ในหมู่บ้าน การเขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานราชการ การอ่านหนังสือเชิญประชุมหรือแผ่นปลิว โฆษณา การเขียนในโอกาสเลือกตั้งต่าง ๆ การอ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง การอ่านป้ายประกาศ ของทางราชการ การติดต่อกับหน่วยงานราชการ การอ่านเอกสารเกี่ยวกับการเลือกและบำรุงพันธุ์ สัตว์ การเขียนหนังสือเชิญประชุม และการอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยาและอาหารสัตว์ ส่วน หมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีโอกาสใช้มากเพียงเรื่องเดียวคือ การเขียนในโอกาสเลือกตั้งระดับ ต่าง ๆ

2.3 เนื้อหาที่มีโอกาสอ่านมาก เนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่ามีโอกาสอ่านมากมี ดังนี้ คือ เรื่องอาหารและโภชนาการ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ อาหารและชนม สุขาภิบาลอาหาร และอาหารที่มีประโยชน์ เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ป้าย ประกาศของทางราชการ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และคำเชิญชวนของทางราชการ เรื่องความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ กฎหมายชาวบ้าน การป้องกันอุบัติเหตุ ยาเสพติดให้โทษ การ รักษาสุขภาพร่างกาย และการคุ้มครองที่ดิน เรื่องเกี่ยวกับผลผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ กลุ่มมียา และอาหารสัตว์ การใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช การเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์ และการเลือกและ บำรุงพันธุ์พืช เรื่องการวางแผนครอบครัว ได้แก่ การใช้ยาคุมกำเนิด การทำหมัน และการใช้ ห่วงอนามัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ ป้ายประกาศในหมู่บ้าน รายชื่อผู้สมัครรับ เลือกตั้ง และหนังสือเชิญประชุม เรื่องการพัฒนาจิตใจ ได้แก่ เรื่องศีล 5, 8 คำอาราธนาศีล และคู่มือการปฏิบัติธรรม

ผลการวิจัยเรื่องนี้จากการนำเอาประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ตามเกณฑ์ จปฐ. จำนวน 22 ประเด็นที่ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีการจัดอันดับคะแนนเป็น 4 อันดับมาหาค่าเฉลี่ย ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีทั้ง กสร. และ สกช. มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.60$) รองลงมา คือ หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม สกช. ($\bar{X} = 2.45$) หมู่บ้านที่มีเฉพาะกิจกรรม กสร. ($\bar{X} = 2.12$) และหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ($\bar{X} = 1.96$) ซึ่งสรุปได้ว่าหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องมีลักษณะการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้มากกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมต่อเนื่องทั้งสองคือ กสร. และ สกช. มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข โดยเฉพาะกิจกรรม สกช. จะเน้นการนำเนื้อหาใน จปฐ. มาเป็นแนวในการกำหนดเนื้อหาของกิจกรรม และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินโครงการด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องการนำความรู้ไปใช้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวนั้นกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องนำไปใช้สูงกว่าหมู่บ้านที่มีโครงการต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรื่องการวางแผนครอบครัวนั้นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงคือ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้มอบให้สาธารณสุขจังหวัดเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวอย่างกว้างขวางและทั่วถึงเกือบทุกหมู่บ้านในชนบท จึงเป็นผลทำให้กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่ไม่มีโครงการต่อเนื่องได้รับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเท่ากับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนและการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ควรนำผลการวิจัยที่พบว่าสภาพการรู้หนังสือและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ผ่าน ครช. ในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อเนื่องสูงกว่าหมู่บ้านที่ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องไปใช้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยการขยายพื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง 2 กิจกรรม คือ กสร. และ สกช. ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการขยายขอบเขตการรู้หนังสือตลอดจน

การนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ. ของประชาชนในชนบท และผู้ผ่าน กรช.

1.2 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดควรเน้นการประชาสัมพันธ์และการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เข้าใจในผลและประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการต่อเนื่อง เพื่อรับความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่องในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อผู้เข้าร่วมโครงการต่อเนื่องและประชาชนในชนบทโดยทั่วไป

1.3 กรมการศึกษาออกโรงเรียนควรสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่องทั้ง กสร. และ สกช. เพื่อให้ประชาชนในชนบทและผู้ผ่าน กรช. มีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.4 กรมการศึกษาออกโรงเรียนควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ผ่าน กรช. และประชาชนทั่วไปได้รับบริการอย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

1.5 จากการรวบรวมประเด็นคำถามปลายเปิดทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างในทุกหมู่บ้านได้ให้เหตุผลในการที่ไม่เคยอ่าน-เขียน และคิดเลข นั้นเป็นเพราะว่าไม่มีเวลา ไม่สนใจ และไม่ทราบว่าอ่าน-เขียนไปทำไม ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการศึกษาออกโรงเรียนควรนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรที่จัดให้แก่ประชาชน ให้เป็นที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเวลาที่ประชาชนมีเวลาว่างในการเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

1.6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าเท่าที่ผ่านมานั้นการจัดเนื้อหาต่าง ๆ ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการมักเป็นไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกันหมด คือ มีเนื้อหารวม ๆ นำไปใช้กับทุกกลุ่มซึ่งอาจทำให้ไม่ตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการไม่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมเท่าที่ควร ดังนั้น การจัดกิจกรรมต่อเนื่องทั้ง กสร. และ สกช. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดควรจะได้สำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือดำเนินการตามโครงการนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรนำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ. ของผู้ผ่าน กรช. กับประชาชนทั่วไปในชนบท

2.2 ควรนำการศึกษาวิจัยผลกระทบของโครงการต่อเนื่องจาก กรช. โดยเน้นหนักในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการและความเหมาะสมกับพื้นที่ที่ดำเนินการของโครงการต่อเนื่อง

2.3 ควรนำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ผ่าน กรช. ในหมู่บ้านที่มีครูอาสาสมัครกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับหมู่บ้านที่ไม่มีครูอาสาสมัครกรมการศึกษานอกโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หนึ่งใจ
การพิมพ์, 2525.

_____. วิวัฒนาการการศึกษานอกโรงเรียนของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2527.

_____. คู่มือการดำเนินงานโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2528.

_____. รายงานการสัมมนา โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ณ ดิگสันติไมตรี
ท่าเนียบรัฐบาล. วันที่ 13 พฤศจิกายน 2528, 2529.

_____. รายงานการประเมินผลโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2529.
2530.

_____. รายงานการติดตามผลการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2530. 2530.

_____. อาสาสมัครโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ การศึกษารายกรณีและวิเคราะห์
ประสบการณ์ในประเทศไทย. 2530.

_____. การวิเคราะห์ระบบการติดตามผลและประเมินโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2531.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์, ศูนย์. โครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ในจังหวัดกาฬสินธุ์.
2529.

_____. สรุปผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2530. 2531. อัครสำเนา.

_____. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท (สคช.).
2532. อัครสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด, ศูนย์. การดำเนินงาน สคช. ร้อยเอ็ด : ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด, 2529. อัครสำเนา.

_____. คู่มือการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท. ร้อยเอ็ด :
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด, 2530. อัครสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, ทุนย์. คู่มือการดำเนินงานโครงการกลุ่มสนใจเสริมความรู้ (กสร.). อุบลราชธานี : ทุนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, 2529. อักสำเนา.

กษมา วรบรรณ ณ อยุธยา. "รางวัลนอมา," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 145(30-32); สิงหาคม-กันยายน, 2531.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2525.

งามตา ธาตุทอง. สถิติประยุกต์ทางการศึกษา 1. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528. อักสำเนา.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. ความเป็นมาของการศึกษาไทย. ม.ป.ท., 2525.

จินตนา สังวรณ. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนของชาวไทยภูเขาเผ่ากระเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักสำเนา.

เจริญผล สุวรรณโชติ. "9 ปีกรมการศึกษานอกโรงเรียน," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 142(7-10); กุมภาพันธ์-มีนาคม, 2531.

เคลนิวิส, นสพ. "บทสัมภาษณ์ ดร.กษมา วรบรรณ ณ อยุธยา," หนังสือพิมพ์รายวันเคลนิวิส. 24(4); สิงหาคม, 2531.

ศิริเรก ฤกษ์หรรษา. "การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ," วิทยาสารเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(1-17); มกราคม-มิถุนายน, 2530.

ทองปลิว ช่มชื่น. "การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 128(4-10); ตุลาคม-พฤศจิกายน, 2528.

นงเยาว์ ชัยเสรี. "มองการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 4(4-6); เมษายน-พฤษภาคม, 2529.

นิพนธ์ กฤษณเกษตร. แนวความคิดในการพัฒนาเยาวชนในชนบท. วิทยานิพนธ์วิทยาลัยการแพทย์ กรุงเทพฯ : สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2524. อักสำเนา.

- ปฐม นิคมานนท์. "ปี 2530 กับการศึกษานอกระบบ," วารสารการศึกษานอกระบบ. 4(15); มกราคม-เมษายน, 2530.
- ปฐม นิคมานนท์ และคนอื่น ๆ. การศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนบริเวณชายแดน กรณีศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักส์เนา.
- พงศ์กันต์ สุนทรชัย. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อชุมชนชนบท : วิเคราะห์ความกึกก้องของประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และหอกระจายข่าวในกรณีจังหวัดหนองคาย. ปรินทิพินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อักส์เนา.
- ไพฑูริย์ วชิราโชติกุล. การให้การศึกษาออกโรงเรียนแก่ประชาชนไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี. ปรินทิพินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักส์เนา.
- วิชัย กันศิริ. "สภ. และ กศ. พท. แนวใหม่ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 145(14-18); สิงหาคม-กันยายน, 2531.
- วิไล หังจิตสมกิต. "โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 145(34-37); สิงหาคม-กันยายน, 2530.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักส์เนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2507.
- สุนทร โศทรบรรเทา และวิชัย ภูษณกุล. การศึกษาแบบเปิดเสรีเชิงเอกสารประกอบการสอนวิชา กณ. 421. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อักส์เนา.
- สุนทร สุนันท์ชัย. "การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา," การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เพชรสยามการพิมพ์, 2529.

สันดา บุญสุข. การวิเคราะห์ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคีตน์ของจังหวัดอุบลราชธานี.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อัครสำเนา.

สุวัฒน์ ปรีชาอนันต์. "กว่าจะเป็น สกช.," 9 ปีกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.

สมบัติ สุวรรณทิพย์. การดำเนินงานแก้ไขการไม่รู้หนังสือในประเทศไทย อดีต - ปัจจุบัน.

กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531.

สายทอง พวงกำปั่น. การศึกษากับการพัฒนาท้องถิ่น. 2531. อัครสำเนา.

เขตลักษณ์ อีรนาง. โครงการต่อเนื่องจาก กรช.. 2531. อัครสำเนา.

อชุตกร วงษ์ยุติธรรม. การเปรียบเทียบพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ
ผลิตกับเกษตรกรภายนอก : ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรตำบลหนองผัดนาก อำเภอสว่าง
จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

อัครสำเนา.

อรุณประเสริฐ ไชยชนะใหญ่. การให้ความรู้เพิ่มเติมและการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ของ
ประชาชนผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ : กรณีจังหวัดลำพูน. ปริญญาโท

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัครสำเนา.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
5 th ed., Tokyo : McGraw-Hill, Inc., 1982.

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบวัดสภาพการรู้หนังสือของผู้ผ่านโครงการรณรงค์ฯ
ในจังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อผู้สอบวัด..... บ้านเลขที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... หมู่ที่.....

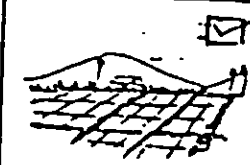
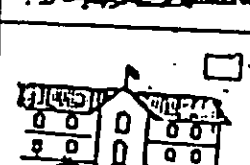
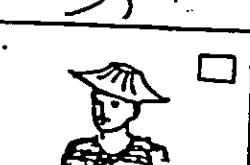
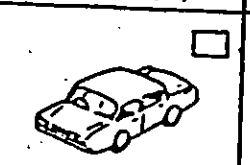
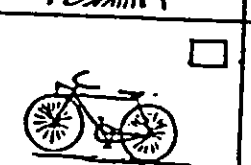
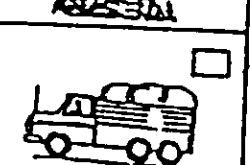
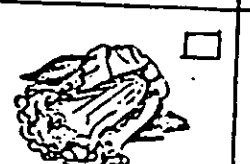
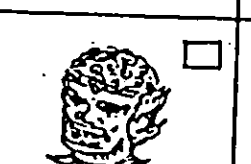
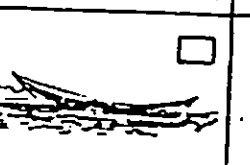
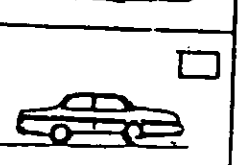
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่ทำการทดสอบ..... ทดสอบวันที่.....

(เวลาเริ่มต้น..... น.)

ตอนที่ ๑ แบบสอบวัดความเข้าใจด้านการอ่าน

๑๑ จงขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในรูป ☐ ในภาพที่ตรงกับคำหรือข้อความ

ตัวอย่าง นา			
๑. บ้าน			
๒. ตำรวจ			
๓. จักรยาน			
๔. ผัก			
๕. รถ			

๑.๒ จงขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในรูป □ ในคำตอบที่ถูกต้อง

๖. คนที่มีเงินมาก ๆ เรียกว่าอะไร?	☐ คนจน	☐ คนรวย	☐ ขอกทาน
๗. พระอาทิตย์ขึ้น เวลาใด?	☐ เช้า	☐ บ่าย	☐ เย็น
๘. ใบผักบุ้งสี อะไร	☐ ดำ	☐ เขียว	☐ ขาว

๑.๓ จงอ่านข้อความแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในรูป □ ในคำตอบที่ถูกต้องตามข้อความที่ให้

นายดำไปซื้อปูที่ตลาด นายขาวไปซื้อข้าวที่โรงสี นายมีไปซื้อปลาที่ท้ายบ้าน			
๙. นายดำไปซื้อปูที่ไหน	☐ โรงสี	☐ ตลาด	☐ ท้ายบ้าน
๑๐. นายขาวไปซื้ออะไร	☐ ปู	☐ ปลา	☐ ข้าว

ทำเสร็จตอนที่ 1 เวลา น. ไข่เวลา นาที)
 เริ่มทำตอนที่ 2 เวลา น.)

ตอนที่ ๒ แบบสอบวัดความเข้าใจด้านการเขียน

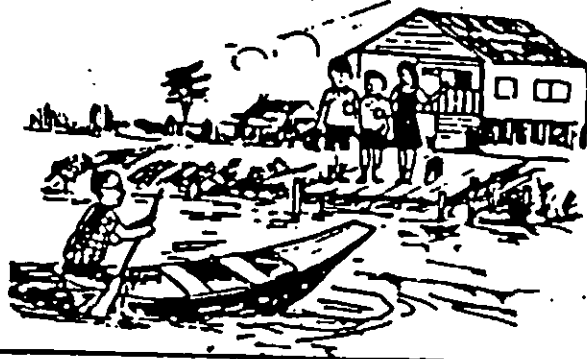
๒.๑ เขียนคำที่มีความหมายตรงกับรูปภาพ

ตัวอย่าง 	นก
๑. 	
๒. 	
๓. 	
๔. 	
๕. 	

๒.๒ เขียนข้อความเกี่ยวกับตัวท่าน

๖. ชื่อ
๗. นามสกุล
๘. นับถือศาสนา

๒.๓ ภาพแล้วเขียนคำตอบ

๙. คนแก่กำลังทำอะไร

ตอบ พ ำ : _ เ _ อ

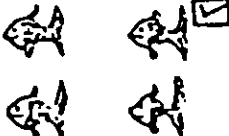
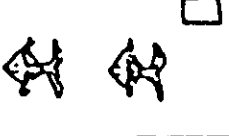
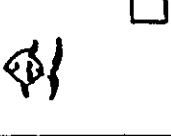
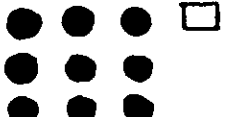
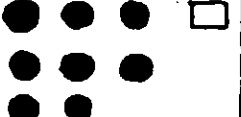
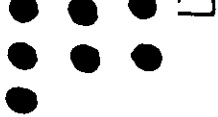
๑๐. เด็กนักเรียนจะไปไหน

ตอบ ไปไร _ เร _ _

(ทำเสร็จตอนที่ 2 เวลา.....น. ใช้เวลา..... นาที)
(เริ่มทำตอนที่ 3 เวลา.....น.)

ตอนที่ ๓ แบบสอวัดความสามารถด้านการคิดเลข

๑.๑ จงเขียนเครื่องหมายถูก(✓)ในรูป □ ในข้อที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง ๔				
๑	๕			
๒	๙			
๓	"ไก่มีปีกขา"	๑ ขา ☐	๒ ขา ☐	๓ ขา ☐
๔	คนเรามี นิ้วมือกี่นิ้ว	๑๐ นิ้ว ☐	๑๒ นิ้ว ☐	๑๕ นิ้ว ☐
๕		ในภาพมีเด็กทั้งหมดกี่คน ๑ คน ☐ ๔ คน ☐ ๕ คน ☐		

๓.๒ จงอ่านข้อความแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ในรูป ☐ ในคำตอบที่ถูกต้องตามข้อความที่ให้

ลุงดำเลี้ยงไก่ไว้ ๗๕๐ ตัว เปิด ๑,๘๖๕ ตัว มีรายได้จากการขายไก่วันละ ๖๐๐ บาท และมียาได้ จากการขายไข่เปิดวันละ ๑,๗๓๐ บาท			
๖. ลุงดำมียาได้จากการขายไข่ไก่วันละเท่าไร	๖๐๐ ☐ บาท	๗๕๐ ☐ บาท	๑,๗๓๐ ☐ บาท
๗. ลุงดำเลี้ยงเปิดไว้กี่ตัว	๗๕๐ ☐ ตัว	๑,๗๓๐ ☐ ตัว	๑,๘๖๕ ☐ ตัว
๘. ลุงดำมียาได้จากการขายไข่ไก่วันละเท่าไร	๖๐๐ ☐ บาท	๗๕๐ ☐ บาท	๑,๗๓๐ ☐ บาท

นายบุญเป็นชาวนามีนาอยู่ 4 ไร่ แกมีลูกชาย 5 คน ลูกสาว 3 คน แกบอกว่ามีลูกมากดี เพราะได้ช่วยทำนา ต่อมาเมื่อลูกโตขึ้น นายบุญจึงรู้ว่าการมีลูกมากนั้นไม่ดี เพราะทำให้นายบุญยากจน และไม่มีเงินส่งลูกเรียนหนังสือ			
๙. นายบุญมีนาที่ไร่	สี่ไร่ ☐	ยี่สิบไร่ ☐	สามสิบไร่ ☐
๑๐. นายบุญมีลูกสาวกี่คน	หนึ่งคน ☐	สองคน ☐	สามคน ☐

(ทำเสร็จตอนที่ 3 เวลา..... น. ใช้เวลา..... นาที)
(ทั้ง 3 ตอนใช้เวลา..... นาที)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเกษตร จปร.

ก. จปร. ข้อ 1 : เรื่องอาหารและโภชนาการ

ข้อ 1. ท่านเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับเรื่องอาหารหรือโภชนาการหรือไม่

☐ ไม่เคยอ่าน เพราะ

☐ เคยอ่านและเรื่องที่อ่านบ่อยคือเรื่อง

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 2. ท่านสามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ประโยชน์ในเรื่องอาหารหรือโภชนาการได้มากน้อยเพียงใด

☐ นำไปใช้ได้มาก

☐ นำไปใช้ได้บ้าง

☐ นำไปใช้แทบไม่ได้

☐ ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย

ข. จปฐ. ข้อ 2 : เรื่องที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ข้อ 1. ท่านเคยได้รับความรู้เรื่องการจกสภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมให้
 น้อยและถูกสุขอนามัยบ้างหรือไม่ รวมถึงการเก็บขยะมูลฝอย การกำจัด
 น้ำโสโครก การจัดหาน้ำดื่มมาใช้ การสร้างและการใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ
 และการประทับคกแต่งบ้านให้น้อยด้วย

☐ ไม่เคย เพราะ

☐ เคย โดยได้รับความรู้ดังกล่าวจาก (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านจากเอกสาร วารสาร แผ่นพับ หรือหนังสือต่าง ๆ

☐ เพื่อนบ้าน

☐ เจ้าหน้าที่ของทางราชการ

☐ ฟังจากวิทยุ

☐ ดูจากโทรทัศน์

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ข้อ 2. ท่านเคยเขียนหรือบันทึกข้อความเกี่ยวกับการจกสถานที่อยู่อาศัยและสภาพ
 แวดล้อมหรือไม่

☐ ไม่เคยเขียน เพราะ

☐ เคยเขียน เรื่องที่เขียนได้แก่ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 3. ท่านสามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
ได้มากน้อยเพียงใด

- ☐ นำไปใช้ได้มาก
☐ นำไปใช้ได้บ้าง
☐ นำไปใช้แทบไม่ได้
☐ ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย

ก. จปร. ข้อ 3 : เรื่องการรับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน

ข้อ 1. ท่านมีโอกาสได้ติดต่อกับหน่วยงานของทางราชการ เช่น โรงเรียน
โรงพยาบาล ทว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด เป็นต้น บ่อยเพียงใด

- ☐ ไปติดต่อบ่อยมาก
☐ ไปติดต่อบ้าง
☐ แทบไม่ได้ไปติดต่อเลย
☐ ไม่เคยไปติดต่อเลย

ข้อ 2. เมื่อท่านไปติดต่อกับหน่วยงานของทางราชการ ท่านเคยปฏิบัติในเรื่อง
ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

รายการปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1. กรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ของทางราชการ				
2. เขียนจดหมายติดต่อกับหน่วยงานราชการ				
3. อ่านคำแนะนำหรือคำเชิญชวนของทางราชการ				
4. อ่านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ				
5. อ่านป้ายประกาศของทางราชการ				
6. อื่น ๆ (ระบุ)				

ง. จปร. ข้อ 4 : เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อ 1. ท่านเคยอ่านเอกสารหรือบทความที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินบ้างหรือไม่ เช่น การป้องกันอุบัติเหตุ ยาเสพติด เป็นต้น

☐ ไม่เคยอ่าน เพราะ

☐ เคยอ่าน และเรื่องที่อ่านบ่อยคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 2. ท่านเคยเขียนหรือบันทึกข้อความใด ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือการรักษาทรัพย์สินของท่านหรือไม่ เช่น ห้ามจับปลาในนา เป็นต้น

☐ ไม่เคยเขียน เพราะ

☐ เคยเขียน เรื่องที่เขียน ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 3. ท่านสามารถนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของท่านได้มากน้อยเพียงใด

☐ นำไปใช้ได้มาก

☐ นำไปใช้ได้บ้าง

☐ นำไปใช้แทบไม่ได้

☐ ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย

จ. จปฐ. ข้อ 5 : เรื่องผลผลิตหรือการจัดหาอาหาร

ข้อ 1. เกี่ยวกับการอ่านท่านได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

รายการปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1. อ่านเอกสาร / บทความเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย / ยาปราบศัตรูพืช				
2. อ่านเอกสารเกี่ยวกับการเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์				
3. อ่านฉลากที่เป็นคู่มือเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย / ยาปราบศัตรูพืช / การเลือกพันธุ์พืช				
4. อ่านฉลากที่เป็นคู่มืออาหารสัตว์ / ยาบำรุงหรือป้องกันโรคสัตว์				
5. อื่น ๆ (ระบุ)				

ข้อ 2. เกี่ยวกับการเขียนท่านเคยจัดทำบัญชีรายรับ-จ่ายเกี่ยวกับอาชีพของท่าน
อย่างน้อยเพียงใด

- ☐ บ่อยครั้ง
- ☐ บางครั้ง
- ☐ นาน ๆ ครั้ง
- ☐ ไม่เคย

จ. จปร. ข้อ 6 : เรื่องการวางแผนครอบครัว

ข้อ 1. ท่านเคยอ่านเอกสารหรือบทความที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือไม่

☐ ไม่เคยอ่าน เพราะ

☐ เคยอ่าน และเรื่องที่อ่านบ่อยคือ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 2. ท่านเคยบันทึกเกี่ยวกับการนัดแพทย์ในเรื่องการวางแผนครอบครัวหรือไม่

☐ ไม่เคยบันทึก เพราะ

☐ เคยบันทึก เรื่องที่บันทึกได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.

2.

3.

4.

5.

ข้อ 3. ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวได้มากน้อยเพียงใด

☐ สามารถปฏิบัติด้วยตนเองและแนะนำคนอื่นได้

☐ สามารถปฏิบัติได้เฉพาะตนเอง

☐ นำไปแนะนำคนอื่น

☐ ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ เลย

ช. จปฐ. ข้อ 7 : เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชุมชน ท่านมีบทบาทในกิจกรรมกลุ่มในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (กิจกรรมกลุ่ม เช่น งานบุญต่าง ๆ ในหมู่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น)

รายการปฏิบัติ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1. เขียนในโอกาสเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ				
2. อ่านป้ายประกาศในหมู่บ้านหรือชุมชน				
3. อ่านรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ				
4. เขียนคำเชิญสมาชิกกลุ่มหรือเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุม				
5. เขียนข้อเสนอแนะหรือข้อสงสัยในแผ่นเรียนกิจกรรมกสร. หรือ สกช. หรือกิจกรรมกลุ่ม				
6. เขียนในโอกาสเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ				
7. อื่น ๆ (ระบุ)				

ช. จปฐ. ข้อ 8 : เรื่องการพัฒนาจิตใจ

ข้อ 1. ท่านเคยอ่านเอกสารหรือบทความเกี่ยวกับคำสอน หลักศาสนา คติสอนใจ หรือการพัฒนาจิตใจบ้างหรือไม่

☐ ไม่เคยอ่าน เพราะ

☐ เคยอ่าน เรื่องที่อ่านบ่อยได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.
2.
3.
4.
5.

ภาคผนวก ข

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) การใช้ค่าร้อยละเพื่อแสดงความกระจายของตัวแปรและเพื่อนำข้อมูลเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปร

2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1982 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน คะแนนรวมทั้งหมด

N แทน จำนวนทั้งหมด

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1982 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลบวกของคะแนนรวมยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน คะแนนรวมทั้งหมด

N แทน จำนวนทั้งหมด

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) ซึ่งเป็นการทดสอบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป แต่มีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร (งามนิตย์ ธาตุทอง. 2528 : 258)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ MS_b แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

ตารางแสดงการทดสอบค่า F-test

แหล่งของความแปรปรวน	df	Sum of Squareo (SS)	M.S.
ระหว่างกลุ่ม (Between)	k-1	$\sum_{j=1}^k n_j (\bar{x}_j - \bar{x})^2$	$\sum_{j=1}^k n_j (\bar{x}_j - \bar{x})^2$
ภายในกลุ่ม (Within)	n-k	$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} (x_{ij} - \bar{x}_j)^2$	$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} (x_{ij} - \bar{x}_j)^2$
รวม	n-1	$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} (x_{ij} - \bar{x})^2$	

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณ โดยใช้สูตร (ลัคคาวัลย์ หวังพานิช.

2529 : 228 - 229)

$$HSD = q(\alpha, df) \sqrt{\frac{MS_E}{\tilde{n}}}$$

เมื่อ HSD แทน ค่าวิกฤตแบบ HSD

q แทน ค่า q ที่ได้จากการ rang สถิติแบบสตีวเอนด์ (Studentized range Statistic) โดย $r = k$, $df = N - K$ เมื่อ K คือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และ N คือจำนวนคนทั้งหมด

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ตัวประมาณค่าของ MS_E คือ MS_W

$\bar{y}$ แทน ค่ากลางฮาร์โมนิก (Harmonic mean)

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่ทำให้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหนังสือไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามเกณฑ์ จปฐ. มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยการให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามจนทำให้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. คร.ไพฑูรย์ โทธิสาร
2. คร.ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ
3. ผศ. คร.สุนันท์ ศลโกสม
4. อ.ปาน กิมป์
5. อ.สมคิด พรหมจักษ์

ប្រតិភូវិជ័យ

ชื่อ	นายจำลอง สุวรรณเรือง
สถานที่เกิด	59 หมู่ 4 ต.บึงวิชัย อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	133 แก่งสำโรง อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2512 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนคำบงวิทยา ต.คำบง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2515 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2518 ปกศ. วิทยาลัยครูมหาสารคาม อ.เมือง จ.มหาสารคาม พ.ศ. 2521 พ.ม. (ศึกษาค้นคว้าตนเอง) พ.ศ. 2524 กศ.บ. (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2532 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2519 ครู 1 ระดับ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2521 ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2523 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2525 อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ พ.ศ. 2529-ปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์